

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 304.
 Dopolno sprejema le podpisane in zanesljive frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: 30
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6 mesecev	120—	120—	180—
3 mesecev	60—	60—	90—
1 mesec	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Hijene.

Ljubljana je še vedno v žalnih zastavah, nad njo še kroži duh treh nedolžnih žrtev, padlih pod udarci brezvestnega hujkanja, niso še utihnile žalostinke in poslovnile besede ob odprtih grobovih, javnost še živi pod vplivom sravnega bratomornega madeža na našem nacionalnem organizmu, in že so se oglašile hijene v človeški podobici, ki glodajo njihove kosti in skrunijo največjo narodno svetinjo. Za njimi stoji orožništvo, da jih v imenu tiste nacionalne države, ki jo te hijene sistematično uničujejo, štiti pred pravično sodbo ogorčenih sinov nesrečne Jugoslavije. Nesrečne pravimo, zakaj zemlja, ki rodi in nosi take kreature, ne more biti srečna. Že večer smo opazili v »Slovenec« zlobno sikanje kače, ki se je skrila pod krinko nedolžnega jagnjeta in preži, kdaj bi mogla zasadiiti svoj strupeni zob v meso in kri jugoslovenske misli. Včerajšnji »Slovenec« je bil še previden, ker se je klerikalizem bal ljudskega gneva. V uredništvu je bilo polno orožništva, klerikalni gospodi je bilo tesno pri srcu, vest jo je pekla, prelita nedolžna kri je vpila do neba po maščevanju in zato so farizeji samo sikali. »Mi danes, ko so žrtve še na mrtvaškem odru, o globljih vzrokih in političnem namenu, ki se kaže izza te nesreče, ne bomo razpravljali in si pridržimo to za pozneje.« Ta »pozneje« je že tu.

V uvodniku »Nacionalne žrtve« je izil klerikalizem na veliko idejo edinstva ves svoj žolč. Kakor da ni na sveže okrvavljeni jugoslovenski zemlji nobenih sledov domovinske ljubezni, kakor da so vse žrtve, padle na naše osvobodjenje in ujediničenje, razbojniki, ki jim ne gre niti običajna dolžna pieteta, kakor da je izmučena Jugoslavija že v popolni oblasti ljudi, ki ji z neverjetno doslednostjo kopljejo grob. »Umetno organizirani pomp« imenuje klerikalizem včerajšnji veličastni žalni sprevod, ki je spremljal trboveljske žrtve na poti k večnemu počitku. Ni mamo primernih besed, da bi ožigosali to perfidno zasmevanje narodnih svetinj. Človeku, ki v partizanski gonji proti vsemu vzvišenemu in idealnemu ni še popolnoma podivjal, se krči srce pri misli, da je kaj takšnega mogoče v državi, komaj porojeni iz krvi nešteti najboljših sinov jugoslovenskega naroda. Gabi se nam zavest, da tako blatijo nacionalni čut in domovinsko ljubezen ljudje, ki so blagoslovljali orožje

proti Srbom, ki so sedeli doma za pečjo, ko je tekla na bojnih poljanah kri v potokih za naše nacionalne ideje, da lahko sedaj te podle duše nemoteno širijo plemensko mržnjo in rovarijo proti državi, za katero niso prav ničesar storili. »Mi bomo delali široko gaz resnici in pravici brez ozira na to, kaj reče pokvarjena žurnalistika in tisti, ki stoje za njo.« Tako se širokousti tisti »Slovenec«, ki piše o pogrebu trboveljskih žrtev kot o umetno organiziranem pompu in ki je pisal o nedavni katoliški paradi kilometrske slavošpeve, dasi je bila v bistvu demagoški pomp najnižje vrste. »Slovenec« takrat ni za beležil, kako so se cerkvene eminece po ogledu izmučenega kmetkega ljudstva odpeljale v avtomobilih v svoje razkošne sobane, kjer so napile posrečeni zlorabi ljudske nevednosti in pozabile, da se siromaki valjajo po ljubljanskih ulicah in glodajo skorje črne kruha, ker nimajo niti skromnega prenočišča, niti poštene hrane. Taka je torej tista resnica in pravica, s katero skuša klerikalizem preslepiti navno slovensko ljudstvo. Menda ni treba posebne politične nadarjenosti, da človek lahko spozna, kaj tiči za klerikalno »resnico« in »pravico«, ki je v tem slučaju naravnost klasična paradija na obe krščanski čednosti.

Kakor v zasmeh celokupne jugoslovenske javnosti sika klerikalna kača, da je pripisovati le pieteti do mrtvih žrtev, da ni prišlo v Ljubljani do izraza nevolje najširših slojev. Da, pieteti do trboveljskih žrtev in discipliniranosti nacionalističnih vrst lahko pripise klerikalizem, da ga te dni ni zadela pravična roka ogorčenega naroda, ki je stiskal pesti in preklinjal moralne povzročitelje trboveljske tragedije. Te povzročitelje išče »Slovenec« tam, kjer jih ni, noče pa priznati odkrito tega, kar je priznal, ko je klical na pomoč orožništvo. Kogar ne peče vest in kdor se ne boji pravične kazni za svoj zločin, mu ni treba oborožene sile, da ga štiti pred ljudsko nevoljo. Farizeji so se pokazali tudi to pot v pravi luči. Lastno krivdo zvrčati na druge, to je geslo klerikalizma. Vprašamo: kje pa je gnezdo hujkanja in razvnevanja političnih strasti, kdo pa seje med ljudstvom hudičevno seme plemenske in stanovske mržnje, kdo pa razdvaja jugoslovenske vrste in z vso vneto pravilja notranje nemire, da bi mogel potem ribariti v kalnem? Ali niso te

podle duše, ti filijalti jugoslovenske misli klerikalci, ki so se zvezali z vsemi prevratnimi elementi, samo da uničijo močno, enotno Jugoslavijo? Kdo asistira komunistom v njihovem odkritem boju proti naši državni tvorbi in obstoječemu družabnemu redu, kdo kotetira z voditeljem hrvatskega separatizma, ki hoče razkosati državo in kdo je že vsa leta po ujediničenju na delu, da uniči s krvjo priborjene plodove jugoslovenskega nacionalizma? Ali ni to isti klerikalizem, ki bi rad pritisnil

tudi na grobove trboveljskih žrtev pečat svojega partizanstva?

Dovolj o tem. Rana je preveč skeleča, včerajšnji prizori so še preveč živi v spominu. Ne bili bi se dotaknili tega svetega spomina, da niso planile nanj hijene, ki hočejo oglodati komaj zasute kosti. Klerikalci pa povemo že danes, do kdor seje veter, žanje vihar. Nič več ne bodo nacionalni elementi trpeli, da bi prodane klerikalne duše teptale v blato vse, kar je sveto vsakemu poštenemu Jugoslaveni!

O pacifizmu.

(Nekoliko odgovorov.)

G. Prepeluh je v »Autonomistu« odgovoril na moj članek o pacifizmu. Odgovoril je stvarno, kar me odkritosrčno veseli, ker je to redek slučaj v naši časnikarski polemiki. Dolej sem bil navajen, da se je na moje stvarne razloge ali molčalo ali pa odgovarjalo s psovskami, s smešenjem in z zavijanjem; torej z orožjem, s katerim so moji politični nasprotniki vsekakor nad menoj superiorni. Že iz te hvaležnosti sem gospodu Prepeluhu dolžan odgovora.

V uvodu omenja gospod Prepeluh: »razni slovenski demokrati«. Radiću nobene stvari tako ne zamerijo, kakor njegov nauk o mirotvornosti in človečnosti republik. Glede tega predmeta ni zabavljanja in smešenja v slovenskih časopisih ne konca ne kraja, in veliki državotvorac dr. Léonard je nedavno v posebnem uvodnem članku v »Slovenskem Narodu« proglasil pacifizem za protidržavno gibanje.

Iz te stilizacije bi sledilo dvojje: 1. da g. Prepeluh mene prišteva med demokrate, če že ne med prave, pa vsaj med take z uspehi; 2. da v politični polemiki upotrebljavam metodo »smešenja in zabavljanja«. Prepričan sem, da g. Prepeluh ni hotel to trditi, nego da je samo izpala nekoliko ponesrečena stilizacija. Med Slovenci je že, odkar obstoji politični boj, obstajala nelepa navada, da se je vsakemu nasprotniku hotelo prilipiti pečat, da je klerikalec oziroma liberalce (sedaj demokrat). Če se je vaški krčmar skregal s krčmarjem z drugega konca vasi zaradi konkurence s pijanci, postal je eden klerikalec, drugi liberalce. Ako se je nasprotniku najprej udaril pečat, da je liberalce, bil je prepričan napol dobljen, kajti liberalce ima na sebi vse grehe brezbožnikov, od Voltaira pa do Brianda in Herriota, vodij sedanjih francoskih framasonov.

Toda g. Prepeluh je — poštenjak in on ve, da nikdar nisem bil in nisem demokrat in da sem od njih vsaj tako daleč, kakor on. Če se z njimi strinjam v nekoliko političnih točkah, sem v drugih od njih oddaljen morda bolj, kakor on. Tudi g. Prepeluh se strinja s SLS v nekih točkah, a bi gotovo ugovarjal, če bi mu kdo rekel, da je klerikalec. Pisal sem — in to zelo redko — kakšen članek v »Slovenski Narod«, a nikdar drugače, kakor s podpisom svojega imena, da bi vsako vedel, da se odmejem od ostalega pisanja. Bili so časi, ko je dr. Šusteršič kot poglavar SLS napisal kakšno stvar s svojim podpisom v »Neue Freie Presse«, pa mu nihče ni rekel, da je nemški liberalce. Dr. Krek je pisal v »Österreichische Rundschau«, Ivan Cankar v »Dom in Svetu« itd. — Istotako ni res, da polemiziram s smešenjem in z zabavljanjem. Kadar gre za tako veliko stvar, kakor je »biti ali ne biti« naše države, katero nam je po 1200letni sužnjosti dala zvezda dobre usode in kri naših mučnikov, ne smemo nastopati s smešenjem in z zabavljanjem, in jaz tega nisem delal nikdar.

V toliko se mi je zdelo potrebno pojasniti dotične uvodne opazke v odgovoru g. Prepeluha. Na izraz »inteligentni kozlovci« se niti ne oziram, ker sem prepričan, da je g. Prepeluhu samo nevede in nehoti zdrknil izpod peresa. On je v svojem novinarstvu velik preveč resen in dostojen, da bi mogel vedoma ali hotoma upotrebiti take izraze.

V predmetu svojega odgovora je g. Prepeluh zelo enostaven in to olajša tudi meni protidogovor. On dokazuje edinolet z avtoriteto g. Švehle, ministrskega predsednika češkoslovaške republike oziroma z nekim člankom, katerega je napisal v »Prager Presse«.

Pred vsem poudarjam, da se v tem slučaju z avtoriteto ne dokaže ničesar. Ne »jurare in verba«, nego po onem starem latinskem pregovoru: toliko velja, kolikor se dokaže. Če bi g. Prepeluh proti meni navedel g. Švehlo kot paciifista, potem bi mu jaz lahko kar po vrsti navedel ogromno število državnikov, od starega Perikleja in Demostena, pa do Wilsona in Trockega, ki niso bili oziroma če so bili, so potem prišli do prepričanja, da s paciifizmom ne pridejo nikamor ter so postali militaristi!

Če je Švehla paciifist, potem bom rekel: Švehla se v tem slučaju moti, čeprav je lahko drugače zelo pameten človek.

Pred vsem pa ni res, da je Švehla paciifist.

Nobeden narodni Čeh ne more biti paciifist. V tem slučaju bi moral obsojati vse delovanje in vse žrtve čeških legionarjev, na katerih naporih in žrtvah je zaznamovana češka republika. Moral bi obsojati delovanje češkega Narodnega odbora med vojo — Masaryka, Beneša, Štefanika itd., ki so delovali v vojni in snovali svoje delo na uspehih vojne. Kdor pravi, da je vojna zločin, mora reči, da so Masaryk, Beneš, Štefanik zločinci!

Švehla je predsednik češke vlade in član te vlade je tudi minister narodne obrane. Čehi organizirajo z veliko skrbjo in žrtvami svojo vojsko. Ta vojska lahko pokaže v svoji kratki zgodovini taka dela, kakor Novi Zamki itd. Kako bi torej mogel gospod Švehla biti paciifist?

Pred vsem je pa ravno članek, katerega navaja g. Prepeluh, jasen dokaz, da g. Švehla ni paciifist.

G. Švehla piše v svojem članku, kakor ga navaja »Autonomist«, samo o oni vojni, katere se imenuje »krivična vojna« in tako vojno obsoja, kakor vsak pošten in pameten človek. V tem oziru se popolnoma strinja s katoliško moraliko, ki postavlja zelo jasna in pravična načela:

1. če je vojna pravična, mora vsako sodelovati v oni meri, kakor država od nje zahteva;

2. če je vojna krivična, ne sme nihče prostovoljno sodelovati, kdor pa je prisiljen, da sodeluje, mora gledati, da naredi kolikor mogoče malo krivice;

3. ako človek ne more priti do prepričanja, če je vojna pravična ali krivična, naj se drži avtoritete, ki stoji nad njim.

Aleksej Tolstoj.

58

Polet na Mars.

Za oknom z napol odgrnjeno zaveso, ki jo je nekoliko napel jutranji veter, je blestela na travni modrikasta rosa. Sence vlažnih listov so se premikale po zastoru. Ptica je pela. V daljavi se je dvigal izza gozda oblak nakopičenega belega dima. Srce nekoga je hrepenelo po tej zemlji, po oblakih, po šumečih nalivih in bleščicah rosah, po velikanih, brodečih sredi zelenih holmov ... Spominjal se je, — ptica je pela o tem: Aelita, Aelita! Toda ali je bila ona? Ali pa jo je videl le v sladkem snu? Ne, Ptica mirna s steklenim jezičkom o tem, da je pela nekoč ženska, vijoličasta kakor mrak, z otočnim, suhim obrazčkom sedeč ponoči pri ognju in motreč plamen — pesmi ljubezni ... Zato so torej tekle solze po zgubanem Losovem obrazu. Ptica je pela o tisti, ki je ostala na nebu za zvezdami in o tisti, ki leži pod gričem, pod križem in o sivolasem in zgubanem starem sanjaču, ki je obletel nebesa ter se razbil, — evo ga znova — sam, osamljen.

Veter je še bolj napel zastor, spodnji rob je rahlo zašumel, — v sobo je prodrla vonjava medu, zemlje in vlage.

Nekega takega jutra se je pojavil v bolnišnici Archibald Skylless. Krempo je stisnil Losu roko, — »čestitam, dragi tovariš« — sedel je na pručko pri postelji in potegnil pokrivalo na tilnik.

— Zelo je vas izčrpalo to potovanje, starina,

— je dejal — pravkar sem bil pri Gusjevu, ta je korenjak, roke so v gipsu, čeljust je zlomljena, toda neprestano se smeje, zelo je zadovoljen, da se je vrnil. Poslal sem v Petrograd njegovi ženi brzojavko in 500 funtov. Kar se tiče vas — sem brzojavil listu, — dobite ogromno vsoto za »Opis potovanja«, toda morali boste izpolniti aparat, — slabo ste se spustili. Vrag vedi, — pomislite samo, — skoraj štiri leta je minilo od onega brezumnega večera v Petrogradu. Da ne pozabim — ko se vrnete v Petrograd — to boste zijali, — zdaj je to eno najlepših mest v Evropi. Eh, ničesar ne veste. Svetujem vam, starina, popiti čašico dobrega konjaka, to vam vrne življenjske moči, — potegnil je iz rumenega portfelja steklenico, — ha, tega tudi še ne veste: mi smo zopet »mokri« kakor utopljenci. Skylless je klepetal, veselo in skrbno je motril tovariša, njegov obraz je bil zagorel, brezskrben, na podbradku je bila jamica. Los se je tiho zasmejal in mu ponudil roko:

»Veseli me, da ste prišli, imeniten človek ste, Skylless.

XXXIII. POGLAVJE.

Glas ljubavi.

Oblaki snega so leteli po Zdanovskem nabrežju, kakor preproge so se plazili po tlaku, blesteče snežinke so krožile okrog zibajočih se svetilk. Snežna odeja je pokrila preddurja in okna, onstran reke je divjal v parku, tulečem v temi, snežni metež.

Po nabrežju je šel Los z dvignjenim ovrtnikom in upognjen nasproti vetru. Temna ogrlina se je vila za njegovim hrbtom, noge so drsele, v obraz

so mu udarjale snežinke. Ob navadni uri se je vračal iz tovarne domov, na osamljeno stanovanje. Prebivalci nabrežja so bili vajeni njegovega širokokrajnega, globoko na čelo potisnjenega klobuka, ogrline, ki je pokrivala spodnji del obraza, povešanih ram in celo, kadar se je klanjal in je veter dvigal njegove redke lase, — se ni nihče več čudil čudnemu pogledu njegovih oči, ki so videle nekoč to, česar ne sme videti zemljan.

V drugem času bi njegova upognjena postava z vihravočjo ogrlino, ki blodi sredi snežnih oblakov, gotovo navdahnila kakega mladega pesnika. Toda sedaj so bili drugi časi: pesnikov niso navduševale snežne vihere, ne zvezde in ne devete dežele, — ampak — udarci kladivov po vsej državi, zvenčanje žag, zvenket sprav in kos, — vesele zemeljske pesmi. V državi so začeli graditi to leto nenavadna, takozvana »vijoličasta mesta«.

Od Losovega povratka na zemljo je minilo pol leta. Polegla se je strašna radovednost, ki je bila objela ves svet, ko se je pojavila prva brzojavna vest o prihodu dveh ljudi z Marsa. Los in Gusjev sta pojedla obligatno število jedil na 150 banketih, večerjali in znanstvenih zborovanjih. Gusjev je prodal kamenčke in zlate igrače, ki jih je bil prinesel z Marsa, — ženo Mašo je nališpal kakor lutko, imel je več sto razgovorov, kupil si je psa in ogromni kovčeg za obleko in motocikl, začel je nositi okrogla očala, izgubljal je velike vsote pri dirkah, nekaj časa je potoval z gledališkim in koncertnim podjetnikom po Ameriki in Evropi ter pripovedoval o pretepih z Marsovc, o paklih in o kometih in o tem, kako je malo manjkalo, da nista z

Losom odletela na Veliko Medvedico, — lagal je na vso moč, dokler je še mogel, potem se je začel dolgočasiti in je po povratku v Rusijo ustanovil »Akcijsko Družbo z Omejeno Zavezo za Pošiljanje Vojaškega Odreda na Planet Mars v Svrho Rešitve Ostankov njegovega Delovnega Prebivalstva«.

Los je bil zaposlen v Petrogradu v mehanični tvornici, kjer je gradil univerzalno dvigalo marsovskega tipa. Domnevali so, da prevrne njegovo dvigalo vse temelje mehanike in vse nepopolnosti svetovne ekonomije. Los je delal na vse pretege, dasi je imel malo upanja, da bi mogla kakršnakoli kombinacija strojev rešiti tragedijo splošne sreče.

Ob šestih zvečer se je navadno vračal domov. Večerjal je sam. Predno je legel spat je odpiral knjigo, — kakor otroško čebljanje so se mu zdele pesnikove vrste, kakor otroško jecljanje romanstove izmišljotine. Ugasnil je luč, ležal dolgo in gledal v temo, tekla, tekla so osamljene misli.

Ob določenih uri je šel Los danes po nabrežju. Snežni oblaki so se vili v višave, v razburkani metež. Kadiljo so se pomoli in strehe. Majale so se svetilke. Sapo je zapiralo.

Los se je ustavil in dvignil glavo. Ledeni veter je pretgal snežne oblake. V brezdanjem nebu se je lesketala zvezda. Los se je oziral po nji z brezumnim pogledom, — njen dijamantni žarek je prodrl v srce ... »Tuma, Tuma, zvezda tuge« ... Leteče obrobje oblakov je znova zastrla brezno in pokrilo zvezdo. V tem kratkem hipu se je zganila v Losovem spominu s strašno jasnostjo prikaznost, ki je dotlej vedno bežala od nje ...

Vojna je pravična, če je treba brati z vojno obstanek naroda ali druge dobrine največje vrednosti, tako da je ono dobro, katero se brani z orožjem, vsaj toliko vredno, kakor je pa veliko zlo, katero povzroča vojna.

Čeji so z vojno dosegli maksimum, kar so želeli in potrebovali. Zanje more vsaka vojna biti samo obrambena vojna, krivična od strani napadalca, pravična od njihove strani. Napadalna vojna od njihove strani bi bila vedno krivična. Razumljivo je torej, da je Švehla s svojega češkega stališča imel pred očmi samo krivično vojno in se je odločno izrazil proti njej. Sicer pa je vseeno v svojem članku tudi jasno povedal, da so mogoči slučaj, v katerih je potreba vojevati: »Kmet ne gre nikdar v vojno, razen če gre braniti svojo zemljo pred napadi onih, ki ga v njegovem delu ovirajo, nikdar pa ne gre v vojno, da bi si osvojil tuje dežele.«

Pacifizem naših človeških republikancev pa je popolnoma drugačen. On ne razlikuje med krivično in pravično vojno, on govori o vojni in o mi-

litarizmu sploh. Pri nas sploh ni treba govoriti o krivični vojni, ker naš narod še nikdar ni vodil krivične vojne, razen prisiljen od tujih gospodarjev, kakor so se na primer naši predniki vojskovali v Italiji pod očetom Radetzkim. Krivična vojna je pri nas sploh izključena, in kdor je pri nas pacifist in antimilitarist, on je zoper pravično vojno. Pacifizem je treba pridigovati Nemcem, Madžarom, Bolgarom itd., da ne bodo ogrožali svetovnega miru. Švehla ima popolnoma prav s svojo trditvijo, da je demokracija najboljša podlaga miru, ker široki sloji ljudstva najbolj občutijo gorje vojne. Zlasti pa, če pride do politične moči kmetijski stan, ki je po svoji prirodi najbolj navezan na mir. Toda ravno ta stan ima tudi največjo potrebo, da brani mir, če je ogrožen, pa naj bo tudi z orožjem v roki.

Kje je tukaj kakšna sorodnost s pacifizmom naših človeških republikancev?!

Dr. Leopold Lénaud.

Trboveljski dogodki in vlada.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Za trboveljske dogodke je tudi včeraj v Beogradu vladalo največje in napeto zanimanje. V političnih krogih so razpravljali o političnem pomenu in značaju teh dogodkov ter so jih različno tolmačili. Kakor smo že včeraj javili in kar je sedaj konstatirano, skušajo gotovi krogi opozicijskega bloka očividno zagovarjati komuniste ter se stavljajo na stran komunistov proti nacionalistom, izjavljajoč, da so slednji te dogodke sami izzvali, da je bilo vse tako lepo pripravljeno in organizirano na korist radikalom in samostalnemu demokratu. Najglasnejša v tem oziru je Davidovičeva »Pravda«, ki ploh funigra sedaj kot organ skrajne opozicijske struje. V vseh merodajnih faktorjih se nasprotno presoja dogodka popolnoma objektivno in trezno. Na snočni seji ministrskega sveta je prišla trboveljska zadeva zopet v razpravo in

sta notranji ministri dr. Srskić in državni tajnik Večeslav Wilder prečitala vsa poročila, ki jih je prejela vlada iz Ljubljane in Trbovelj. Dogodki se presoja resno in je vladni cilj najstročje postopati po zakonu o zaščiti države proti vsem indirektnim in direktnim povzročiteljem dogodkov. Inspektor notranjih zadev Kosta Jančević je že prispejal na lice mesta v Trbovlje ter vodi preiskavo. Snoči ob 8.5 je po nalogu ministrskega sveta odpoval v Trbovlje Večeslav Wilder, da sam neposredno prouči položaj ter rezultate takoj sporoči vladi, da ukrene vse potrebne odredbe proti krivcem. Potuje v spremstvu novinarjev.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Za dogodke v Trbovljah in njih razvoj se zelo zanima kralj na Bledu. Kakor zatrjujejo, odpotuje Večeslav Wilder po preiskavi na Bledu, da poroča kralju o dejanskem položaju.

Državljska vojna v Albaniji.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Ministrski svet je snoči po povratku zunanjega ministra dr. Ninčiča iz njegovega volilnega okraja ponovno razpravljalo o dogodkih v Albaniji. Prečitana so bila različna poročila. Dogodki v Albaniji še vedno nimajo popolnoma določene razvojne smeri in je mogoče, da je nastala državljanska vojna. Zunanji ministri so po končani seji izjavili vašemu dopisniku, da naša vlada želi v državnem interesu konsolidacijo in stabilizacijo Albanije kot popolnoma neodvisne države, želi svobodno in samostojno Albanijo, s katero bi nas vezali prijateljski stiki. Z ozirom na notranje borbe v Albaniji pa je treba imeti tudi pred očmi varnost in zaščito naših mej iz oziroma na obrambo naših državnih interesov.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Redžet Šaja je gospodar nad Skadrom. Njegova zmaga je po poročilih iz Skadra popolna. Za prefekta je postavil Sulejmana Bujlovića in za predsednika občine Mehmeda Juriza. Na periferiji mesta trajajo še borbe med muslimani in katoliki. Redžet paši so se priključila še nekatera plemena. Vlada v Tirani je poskusila pogajanja z uporniki. Vlade ponudbe so bile odbite. Iz Valone korakajo uporniki proti vasi Lušnje. Redžet paša je postal absolutni gospodar severne Albanije, zavzel je mesti Lješ in Sv. Ivan Medovanski.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Ministrski svet je na sinočnji seji razpravljalo o mednarodni situaciji v Albaniji in tudi o odredbah, ki jih je dolžna vlada storiti za varnost naših mej.

KOROŠEC POSTAJA PREDRZEN.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Ministrski svet je snoči razpravljalo o splošni politični situaciji v zvezi z gotovo brzojavko, katero sta poslala dr. Korošec in Ljuba Davidović kralju na Bledu in v kateri zahtevata, da zboruje narodna skupščina z oziroma na mednarodni položaj, v katerem se nahaja naša država. Brzojavka pravi med drugim, da divja v Albaniji državljanska vojna, v Romuniji zavzemajo nemiri vedno večji obseg in celo v naši državi ne ponehajo spopadi. Zahtevata, da se takoj skliče skupščina, da se spora zumno s kraljem ukrene po parlamentarni in odgovorni vladi vse za varstvo življenjskih interesov naroda.

V političnih krogih smatrajo brzojavko dr. Korošca za politično predrzno prvo vrste, posebno, če se pomisli na Korošecov proglas, ki je bil objavljen pred tednom dni.

Položaj v Trbovljah.

V Trbovljah popolnoma mirno. — Nadalnje aretacije.

— Trbovlje, 4. junija. (Izv.) Včerajšnji pogreb je potekel brez vsakega incidenta. Ni bilo nobenih manifestacij. Danes ob 10. dopoldne je prispeval v Trbovlje Večeslav Wilder, državni podtajnik v ministrstvu notranjih zadev, v spremstvu nekaterih uradnikov in novinarjev.

— Trbovlje, 4. junija. (Izv.) Včeraj ob 3. popoldne so bile pokopane nedeljske žrtve, ki so padle na strani napadalnih komunistov. Teh žrtev je pet. — Najprej so rudarji odšli na dom rudarja, ki je bila najoddaljenejša žrtev, ležeča doma na odru na Dobrni. Za tem so po poti sprejeli v spreved še dve žrtvi. Na čelu spreveda je korakala rudarska godba. Spreveda se je udeležilo okoli 3.000 oseb, med njimi veliko številno rudarjev, precej deklet v rdečih kostumih in telovadci telovadnega društva »Vesna« iz Zagorja. Bilo je tudi

nekaj vencev. Spreved je po poti do pokopališča opazovalo okoli 600 oseb. Na pokopališču je bil dovoljen vstop samo sorodnikom in pri pogrebu zaposlenim. Orožništvo je zastražilo vhod ter prepovedalo sprevedu vstop. Vseh pet žrtev je bilo pokopanih v pol ure. Zagorski gasilci so pripeljali iz Zagorja krsto, da bi odpeljali ustreljenega rudarja Fakina na zagorsko pokopališče. Iz oziroma na javni red in varnost so oblasti to zabranile. Fakin je bil pokopan poleg ostalih žrtev.

— Trbovlje, 4. junija. (Izv.) Danes zjutraj je bilo aretiranih nadaljnjih 15 rudarjev komunistov, ki so se udeležili nedeljskega napada na nacionaliste. Danes dopoldne se zasljujejo. V celjske zapore je bilo do danes 4. t. m. odpeljanih 11 komunistov, katerim je dokazana udeležba pri napadu.

Katastrofalno neurje na Goriškem.

Na Vipavskem in v Furlaniji vse uničeno.

Gorica, 4. junija. (Izv.) Včeraj zjutraj se je dvignila nad celotno Goriško silna nevihta. Suha toča je začela okoli treh zjutraj padati ter je uničila mlad grozdni plod po vsej vipavski dolini od Ajdovščine pa tja čez Brda v Furlanijo. Najbolj prizadeti so kralji Dornberg, Rihenberg, Števerjan, Cerovo in Vipolže. Ljudje pravijo, da ne pomnijo tako katastrofalne nevihte. Uničen je pridelek cele pokrajine. Uničeno so vse črtnice, ki so tvorile v teh krajih najbolj izvozni predmet.

Naše razmerje do Francije.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Ministrski svet je snoči obravnaval tudi poročila o politični situaciji v Franciji, osobito o sedanjih vladnih krizah. Poročila posebno povdarjajo ogorčeno akcijo gotovih političnih skupin, nasploh proti predsedniku republike, Millerandu, ki je znan kot eden najboljših prijateljev naše kraljevine. Z oziroma na prijateljstvo in zavezništvo s Francijo in na tesne stike med obema drž-

vama spremlja naša vlada s posebno pozornostjo razvoj dogodkov v Franciji, ker bo mnogo odvisno, kako se bodo ustali v bodoče naši odnosi do Francije. Dokler se v Franciji ne normalizirajo politične razmere, ni mogoče računati na uradni poset Nj. Vel. kralja v Parizu.

TENDENCIJNE VESTI O PREVRATU V ROMUNIJU.

— Beograd, 4. junija. (Izv.) Zunanji ministri dr. Ninčič je po snočni seji ministrskega sveta izjavil zastopnikom tiska, da so vse vesti o prevratu v Romuniji tendencijske in izvirajo v dosego gotovih političnih ciljev.

KOMISARJI ZA ITALIJSKE TRGOVSKE ZBORNICE.

— Trst, 4. junija. (Izv.) V smislu vladne odredbe namerava ministrstvo za narodno gospodarstvo dne 8. t. m. razpustiti pri vseh trgovskih in obrtnih zbornicah, tako tudi pri tržaški, upravne odbore in imenovati zbornicam posebne komisarje.

ATENTATOR NA AVSTRIJSKEGA KANCELARJA.

— Dunaj, 4. junija. (Izv.) Atentator Karel Jaworek je bil včeraj ponovno zaslišan. Izjavil je, da prevzema popolno odgovornost za atentat na sebe in da ni imel nobenega skrivca. Policijske poizvedbe o komunistični zaroti proti zveznemu kancelarju se nadaljujejo. V Pottendorfu so dognali, da je bil Jaworek pri sodelavcih zelo nepri-

ljubljen in nesimpatičen. Ugotovljeno je bilo v Gradcu, da je Jaworek res prebival tam v gostilni »Zur ungarischen Krone« in da se je zabaval z neko žensko. Poizvedbe, da bi bil Jaworek v zvezi z atentatorjem Szaronom, ki je bil obsojen radi napada na državnega upravitelja Horthyja, niso imele pozitivnega uspeha.

VLADA DR. MARXA OSTANE NA KRMILU.

— Berlin, 4. junija. (Izv.) Snoči ob 23. je bilo uradno javljeno, da je državni predsednik Ebert potrdil kancelarja dr. Marxa na njegovem mestu. Vsi dosedanja ministri ostanejo na svojih mestih.

STANJE AVSTRIJSKEGA ZVEZNEGA KANCELARJA.

— Dunaj, 4. junija. (Izv.) Stanje zveznega kancelarja dr. Seipla je trajno zadovoljivo. Noč je dobro prešpala. Od zdravnikov ob 7.30 danes zjutraj izdani bulletin veli: Zvezni kancelar je noč dobro prebil. Jutranja temperatura 37.3, puls 100, respiracija 28. Subjektivno in objektivno stanje zadovoljivo.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

— Dunaj, 4. junija. (Izv.) Diplomatični krogi zatrjujejo, da se konferenca Male antante ne bo vršila dne 10. julija v Pragi, marveč v Zenevi po končanem zborovanju sveta Društva narodov.

Zadnja pot trboveljskih žrtev

JUGOSLOVENSKI NAROD SE KLANJA PADLIM ZA NACIJO. — VELIČASTEN ŽALNI SPREVED. — SLOVO OD ŽRTEV BRATOMORNE ROKE.

Pred Narodni dom so včeraj ves dan romale množice narodno čutečega ljudstva, izkazujejoč zadnjo čast žrtvam komunističnega besa. Zelo živahen in množestven je bil poset popoldne pred pogrebom. Računajo približno, da je bilo posetnikov okoli 10.000. V velikem številu je prihajal narod iz Notranjske, kjer je bil Stanko Znidaršič povsod priljubljen in spoštovan. Poleg Notranjske pa so prišli zastopniki Orjuna in Sokola iz vseh delov Slovenije se poklonit manom treh junakov.

Veliki katafalk se je popoldne spreminil v gomilo cvetja, rož in vencev. Žrtve so bile v belih krstah, pokrite z belo krpno; na krste so bili položeni orjunaški prapori. Ob katafalku so tvorili častno stražo po dva Orjunaša s karabinkami, po dva Sokola s sabljami in po en član akademskih društev »Jadrana« in »Triglava«.

Ob krstah so bili razporeženi venci, nekateri zelo lepi in s lepimi napisi. Bilo je vencev vsega skupaj nad 80; poklonile so jih korporacije in privatniki.

Vse Orjune v Sloveniji so poklonile trboveljskim žrtvam vence z napisi: »Padlim žrtvam! Trboveljskim žrtvam!« Krasen venci so poklonile po vojvodih Trifunoviću-Birčaninu šumadijske Orjune z napisom: »Prvoj junačkoj bratčiji! Žrtvama za Nacijo!« Direktorji Orjune v Splitu je poklonil velik venci s črnim trakom in zlatim napisom: »Za Nacijo! Orjuna! Narodna Odbrana v Beogradu venci: »Borčima za Nacijo!« Več vencev so poklonila tudi sokolska društva, tako Sokol v Šiški Zanku Boltav-zarju, Sokol na Bledu Stanku Znidaršiču. Med venci je bilo tudi mnogo darovanih od privatnih oseb. Pozornost je vzbujal venci, ki ga je poklonila naša odlična angleška prijateljica miss Coppel and Krasen venci je položil konzul dr. Ivan Shvegel. Na traku je bil napis: »Svojemu junaškemu upravitelju Znidaršiču. Šišenski fantje pa so položili na grob svojemu članu — trnjevenec, neodrešeni bratje venci z napisom: »Narodnim žrtvam.« Venci je položil tudi S. K. Primorje.

Venci »Jugoslovenskega sokolskega saveza« je imel napis: »Žrtvam narodne in državne ideje — Jugoslovensko Sokolstvo.« Dobrovoljci so potrdili svojo zvestobo do padlih žrtev z vencem: »Savez dobrovoljcev. — Z Vami v borbi in smrti!«

Orjuna v Planini, kjer je bil Stanko Znidaršič posebno priljubljen in je tudi mnogo deloval, je poklonila žrtvam trnjevo krono z napisom: »Borcem za slobodo.« Orjuna v Trbovljah venci z napisom: »Našim borcem!« Krasen, priprost venci je položila Orjuna Vič. Venci je bil spleten iz trnja, po sredi prepleten s cvetkami v nacionalnih barvah in ovit v črni flor.

Na grob Stanka Znidaršiča so poklonili venci tudi oficirji in podoficirji avijatik ljubljanske eskadrole, kje je Stanko deljal časa po polomu kot avijatik služboval.

★ ★ ★

Narodni dom je že večkrat hranil na mrtvaškem odru krste slavnih mož, narodnih mučnikov in narodnih žrtev. Tako sijajne manifestacije narodnim žrtvam ljubljana že kmalu ni videla. Goste množice so se začele zbirati v

najlepšem redu v polkrogu okoli Narodnega doma. Ob levi strani so zavzeli mesto Sokoli s starešinstvom in zastavami. Za tem so se vsrili Orjunaši v kroju. Na desni strani so se razvrstila razna kulturna in politična društva, oziroma ostale organizacije, v velikem številu naše narodno ženstvo. V sredi so zavzeli mesto zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter drugi odličniki.

Okoli 17.30 so se zaprla vrata Narodnega doma. Nastala je povsod grobna tišina. Začelo se je ihtenje. Zabili so krste. Vrata Narodnega doma so se zopet odprla. Duhovščina je opravila cerkveno opravilo. Dvignili so krste ter jih položili na tri gala-voze. Vsako krsto so spremljali po trije Orjunaši s karabinkami, trije Sokoli s potegnjenimi sabljami in trije vojaki-naredniki takisto s potegnjenimi sabljami. Godba dravske divizije pod vodstvom drja. Čerina je intonirala žalostinko. Na stopnišče Narodnega doma je nato stopil pisatelj Vladimir Levstik. Zavladala je grobna tišina.

Govor Vladimirja Levstika.

V imenu slovenskih književnikov, v imenu organizacije jugoslovenskih nacionalistov se je Vladimir Levstik poslovil od žrtev v prekrasnih, v srce segajočih besedah. Z gromkim glasom, posebno povdarjajoč značilnejše odstavke svojega govora je izvajal:

JUNAKI!

Ti ho in ponosno ležite pred nami kot prvi iz vrst slovenskih Orjun, ki ste sprejeli zakrament viteške smrti v obrambi naših praporov, za slavo in srečo Nacije, za zmago naše neumrljive Ideje.

Sveta so vaša mučeniška trupla, svete so vaše duše, ki zdaj plamene nad nami v sijaju vesoljne Luči, svet in svetel nam je vaš spomin. Zakaj boji, ki ga bijemo jugoslovenski nacionalisti, je boj Duha proti podli materiji, boj za rast in harmonijo proti močem razkroja, boj za zdravje proti nemoči, boj za svobodo in srečo proti robstvu in zlu. Barve naših praporov in žarki naših idealov odsevajo voljo, ki jo je večni Stvarnik vdehnil človeškim srcem kot prvobitno strast življenja, kot svoj neizpremenjeni zakon, po katerem se rodi in kateremu služi sleherna živa stvar. Njemu so dragi naši cilji, njemu so dragi vsi, ki se žrtvujejo zanje; njemu nad vsemi dragi ste vi. Vaša telesa bodo spala v težki zemlji tega nezdramnega naroda, vaše silne duše pa bodo sanjale tik ob srcu najvišjega Gospoda in čelnika bojnih trum, dokler vas ne pozove na poslednji zbor. Na zbor in na večno poveljanje vseh, ki so se prav borili!

Umrli ste za Nacijo, umrli ste za jugoslovensko stvar. Toda tvoja kri, brat Stanko, ni napojila neodrešene zemlje tvojih očetov; tvoja, brat Franc, ni ne zaznamovala ne širila naših pretesnih mej; tvoja, brat Zarko, se ni razlila v hotenem in dobrodošlem boju z rojenimi sovragi Nacije in v njeni nenavidežni državi, ki nam je poročstvo Njenega življenja. Vaša smrt je bila delo zavratnega Kajna; pali ste od roke svojih lastnih poblazelih rojakov, od roke brezvestno zapeljanih delavcev, v strahopetni, mrzlo pripravljani zasedi, s smrtjo poplačani za živ-

ljenje, ki ste jim ga hoteli dati, za ljubezen, katero ste jim prinášali, za brezskrbno zaupanje, ki ste jim ga izkazali...

Stanko, Zarko, Franc! Vaš grob bo naša neporušna priča, da ljubimo, sami trpeč in zatajeni, poslednjega izmed trpinov kakor samega sebe ter smo pripravljeni, boriti se za njegovo pravico, tudi ako mu nejeverno srce ne da, da bi postal naš brat; vaš grob pa bo tudi pomnik naše prispege, da bomo brez strahu in brez usmiljenja pregazili vse, kar nam hoče ubraniti, da bi odrešili jugoslovenskega človeka v imenu Jugoslovenske Nacije, ki je naša edina možna in dostojna pot v vsečloveško bratstvo izmirjenih, enakopravnih in enakovrednih, duhovno in gmotno svobodnih nacij tega sveta!

Vaša kri, o bratje, vpije do neba! Kakor ogenj žge na srcu vašo kri. Vaša kri je naša kri in naša osveta je naša osveta! Vaša imena, ubiti bratje, bomo čuvali kot najsvetejša gesla, v katerih je izražena naša misel vsa; dediči vaše ljubezni in vašega gneva, bomo pisali ta imena z dobroto v življenje dobrih, s smrtjo na čela zlih, z zmagami v zgodovino!

Cujte nas, mile duše teh vitezov in mučnikov! Cujte nas in znajte, da bomo umeli hoditi vašo pot. Vaša vera bo opravičena, vaše upanje bo izpolnjeno, vaša ljubezen bo nagajena. Umeli bomo živeti za Nacijo, umeli bomo zanjo umreti, kakor ste umirali vi, s svincem v prsih, z očmi, uprtimi v bojni barjak, hlipaje s krvavimi ustnicami presveto ime Ideje...

Junaci, zdravo!

Žalni spreved.

Združeni pevski zbor pod vodstvom pevovodje Zorka Prelovca je po končanem govoru Vladimirja Levstika zapel Pavčičevo »Nagrobnično junakom«. Nato se je začel pomikati izpred Narodnega doma žalni spreved. Na čelu spreveda je jahala sokolska konjenica s standardo. Za tem je stopalo starešinstvo JSS s starostom Fagelbertom Gangelom na čelu in načelnikom Ambrožičem. Vili so se sokolski prapori 19 po številu, prvi Saveza in za tem 18 sokolskih društev. Za prapori je strumno korakala sokolska vojska, 600 po številu. Zastopana so bila sokolska društva vsa tri ljubljanska, Šiška, Vrhnika, Ribnica, Zagorje, Kranj, Borovnica, Radovljica, Trbovlje, Tržič, Brežice, Maribor z župnim zastopstvom, Škofjaloka, Jesenice, Koroška Bela, celjska župa, Logatec in Cerknica. Sokolstvu je sledil sokolski naraščaj in za tem člani »Saveza dobrovoljcev«, ki so se borili na solunski in dobruški fronti. Na čelu dobrovoljcev je stopal predsednik Saveza Perić s tajnikom Josipom Zupančičem, njima ob strani star borcev kralja Petra Osvoboditelja Aleksander Toman. Za 11 prapori Orjune so korakali v dveh četah po 40 mož Orjunaši v kroju. Njim je sledila dolga vrsta Orjunašev v civilu. Za žalnim križem, ki ga je nesel vojak in žalno zastavo je korakal vojaški oddelek z godbo Dravske divizije. Za tem oddelkom je stopalo številno narodno ženstvo, med njimi članice Kola jugoslovenskih sester, Klub Primork in »Spl. slov. žensko društvo«, za temi Šentpeterska Ciril Metodova podružnica, akademsko društva »Jadrana«, »Triglava« in »Slovenski Jug« korporativno, dijaško društvo »Preporoda«, trgovsko akademsko društvo »Zora« in društvo »Soča«. Združena pevstva društva so korakala pod štirimi zastavami.

Članice Orjune in narodno ženstvo je nosilo okoli 52 krasnih vencev. Za nosilci vojaškega in sokolskih vencev je nosil bariaktar Orjuna na Rakeku Josip Kukec, ki je bil v Trbovljah ranjen v levo roko, na desni roki blazino s tremi orjunaškimi odlikovanji pokojnikov. Po vseh ulicah, koder se je pomikal spreved, je tvorilo številno občinstvo gost špalir od Dunajske ceste po Sodnijski, Komenskega, Vidovdanske do Martinove ceste. V prvem vozu so peljali krsto Zarko Boltav-zarja, katero so spremljali starši, bratje, sestre, sorodniki in znanci. Drugi voz je vozil truplo Stanka Znidaršiča. Tudi temu vozu so sledili mati, brata, sestra in sorodniki. Na tretjem vozu so peljali truplo Franceta Slajpaha. Za mrtvaškimi vozovi je stopal velik čelnik vseh Orjun vojvod Ilija Trifunović-Birčanin z oblastnim odborom Orjune pod vodstvom predsednika ing. Kranjca. Njim je sledil celokupni oficirski zbor ljubljanske garnizije z generalom Živkovičem na čelu, kar je vzbujalo največjo pozornost, ker so s tem naši oficirji javno dokumentirali svoje nacionalno prepričanje. V velikem številu so bile zastopane civilne oblasti in korporacije. Med drugim smo opazili velikega župana dr. Šporna, bivšega vilič župana dr. Baltiča in dr. Lukana, češkoslov. gen. konzula dr. Benča, magistratnega ravnatelja dr. Zarnika, poštnega ravnatelja dr. Debeljaka, delegata ministrstva financ dr. Karla Savnika, uprav. Narodnega gledališča Mateja Hubada,

predsednika »Jugoslav. Matice« dr. VI. Ravnharja, predsednika »Ljublj. kreditne banke« dr. Karla Trillerja, bivšega konzula graščaka dr. Shwegla. Častno je bila zastopana reprezentanca oblastnih organizacij demokratične stranke v Ljubljani in v Mariboru. Na čelu te reprezentance sta bila dr. Gregor Žerjav, dr. Fran Lipold, za njim bivši minister dr. Kukovec, dr. Koderman in dr. Boštjančič iz Maribora. Za ljubljansko predsedstvo pa so bili dr. Puc, kranjski župan Ciril Pirc, univ. prof. dr. Plemelj in ravnatelj Jelenc. Demokratiški klub v občinskem svetu so zastopali gg. Josip Turk, Likozar in dr. Tomišek. »Samostojno kmetijsko stranko« je zastopal poslanec Ivan Pucelj.

Za tem je sledila velika vrsta ostalega občinstva in zastopnikov raznih kulturnih društev, političnih in gospodarskih korporacij.

Pred gledališčem je fanfara gled. orkestra pod vodstvom kapelnika Matjašiča ves čas, ko se je mrtvaški spreved pomikal mimo gledališča, svirala turobno, ginjaivo žalostinko.

Na pokopališču.

Spreved se je počasi pomikal proti pokopališču. Vso pot od Martinove ceste dalje so stale goste skupine preprostih ljudi, ki so mirno in spoštljivo zrlji na spreved. Na pokopališču se je začela zbirati pred odprtimi tremi grobovi mnogoštevilna množica. Vlado je najprej red. Grobovi so izkopani na novi parceli v vrsti št. 62 na desni strani od vhoda pokopališča. Sonce se je že nagibalo k zatonu, ko je Sokolstvo prvo prikorakalo do pokopališča ter se razvrstilo v spalir. Spreved s krstami še ni bil viden na ljubljanskem polju in so se še vedno vsipali proti pokopališču goste ljudske množice. Ob grobovih so se razvrstile zastave. Sokoli z Orjunaši so napravili okoli grobov kordon. Za kordonom se je zbrala tisoč in tisoč glava množice. Bil je pretresljiv prizor, ko so grobarji prinesli prvo krsto Žarka Boltavzarja ter jo položili v desni grob. Na sredo so položili krsto Stanka Žnidaršiča in na levo krsto Franceta Slajpaha. Zavladala je na grobišču globoka tišina, ko so začeli duhovniki frančiškani opravljati pogrebne molitve.

Po končanih molitvah je stopil pred gomile predsednik oblastnega odbora ing. K. R. in se je v temperamentnem govoru poslovlil od svojih v borbi za nacijo padlih tovarišev, izvajajoč:

Podana mi je težka naloga, da moram ravno jaz izpregovoriti v slovo vitezom, ki so se borili ob moji strani. Stanko, ti prvi med junaki, kako težko mi je, ko se moram posloviti od tebe za vedno. Bil si prvi, kjer je bila nevarnost največja in brez oklevanja si sledil mojemu pozivu, ko sem te pozval s seboj. S svojimi lastnimi telesom si zaščitil mene in krogla, ki je bila namenjena meni, je podrla Tebe. Ko si umrl, ni hotela Tvoja duša iz telesa, ker si čutil, da še nismo dosegli onega, kar hočemo. Slednjič si izdihnil v naročju svoje neveste. — In Ti, brat Slajpah, kdo Ti bo dal nazaj mater Tvojo, kdo Te bo dal ženi, ki strta plače ob Tvojem grobu. Umrl si za vzvišeno idejo, ki Ti je bila svetelja od najdražje stvari na svetu. — A Ti, Žarko! Kako so prekipale Tvoje mlade čiste sile domovinske ljubezni. Pustil si vse svoje mladostne nade, padel si, a preden si umrl, si poljubil svojo zastavo. — Narode, ali boš znal ceniti vse to. Ali veš, kaj se pravi umreti mlad in žrtvovati se za veliko idejo. Ali veš, kaj se to pravi, če mlad nacionalist pusti vse in poljubi umirajočo zastavo? Gorje, če ne bo ta nedolžno prelita kri maščevana! Gorje, če iz tega dragocenega semena ne vzklje tako Jugoslavija, kakršno so gledali naši junaki, ko so umirali! Stanko, Slajpah, Žarko! Prisegam vam, da bo vaša smrt maščevana!

Za tem je govoril v slovo padlim junakom in bratom veliki vojvoda Ilija Trifunović - Birčanin, ki je med drugim povdarjal, da so se v naši državi našli ljudje, žejni slovenske krvi. Razni timni elementi, ki nam hočejo biti bratje, rovarijo in hujkajo proti tako težko priborjeni svobodi in proti naši Jugoslaviji, zgrajeni na tolikih človeških kosteh. Naša svoboda je napojena s krvjo vseh tistih junakov, ki so morali umreti za osvobodjenje. Vi bratje, mirno idite v carstvo smrti, kajti tam najdete armado tovarišev, ki so se borili za veličastno idejo jugoslovenstva. Mirno spite in vedite, da jaz kot načelnik vseh Orjun v državi ne bom preje miroval, da bodete maščevani.

Sokolska popotnica padlim bratom.

V imenu jugoslovenskega Sokolstva se je poslovil starosta Saveza Engelbert Čangl v pesniško navdahnjenih, vznešenih besedah:

Brat Slajpah, ki si bil tudi član starešinstva JSS, brat Žnidaršič iz blejskega in brat Boltavzar iz šišenskega sokolskega društva — dospeli ste v objem ljubljene domače zemlje, ki ste jo za slovo od mladega, kipeč-

ga življenja pokropili in blagoslovili z lastno krvjo!

Ta vaša kri je privrela iz keliha svetosti domovinske ljubezni, ki je bil postavljen v vaša srca in ki je bil obdan z žarečim ognjem te ljubezni. V srcu živga človeka ni bilo in ne more biti lepšega oltarja! In ko je bila izročena zadnja kaplja srčne krvi, je prenehalo vaše časovno življenje, da se v istem trenutku prelje in pretopi v večnost, ki bo z bolešjo in ponosom izročala in hranila vaša imena iz roda v rod po vsej naši zemlji — daleč tja na vse strani, koder še danes plahu-tajo črna krila trpljenja in robstva!

Niste padli, bratje, v odkritem boju s sovražnikom, ki bi meril svoje moči z vašimi iz oči v oči — ne: v nasilju zahrbtnega razbojnika je usahnul vir vašega življenja, stremečega k sokolskim idealom pravde, resnice in svobode!

Ne preklinjam roke, ki je izprožila strel, saj je bila ta roka le slepo orodje in v službi onih podlih, prodanih in zavrnjenih duš, ki mečejo v živa srca strup blaznega sovraštva do rodnega brata in ki s svojim izdajalskim delom izpodjedajo zdrave korenine komaj izpostavljenega našega svobodnega državnega življenja!

Na te duše pada kletev nas vseh, ki smo ob vašem grobu navzoči in ki z duhom prisostvujemo tej žalni svečanosti, pada kot ogromna pega v eno samo bolečino zlite in strnjene obsodbe narodove ogorčene in razjarjene nevolje, v katere vihar in besnost kriče vaša onemela usta: Maščujte nas!

Da! Osvetili vas bomo! Osvetili vas bomo z nikoli mirujočim, vekomaj živim sokolskim delom, ko bomo prenašali v življenje vsega našega naroda, v njem živo ohranjali, poglabljali in utrjali ideje, ki ste v nje izpričevanju zanjo padli, ideje, ki nam je na Vidov dan, 1. 1919, ustvarila edinstveno jugoslovensko Sokolstvo, idejo narodnega in državnega edinstva!

Tej ideji smo po vašem zgledu, bratje, pripravljali žrtvovati vse, a predvsem hočemo, da okuženi deli našega naroda ozdravijo, da se naša nija očisti plevla, da bomo vsi, kar nas je iste krvi in istega jezika, združeni v delu za moč, veličino in slavo svoje domovine!

Ali vidite, bratje, kako je začel kipeči iz te gomile studenec žive vode, kako mrtvi bodre živče, kako napoj iz njega hrabri omahujočega, kako se razpalja v nas vseh sveta vera v nesmrtnost vsega, kar je veliko in plemenito, kar je vredno žrtve, ker iz smrti vre novo, okrepljeno življenje!

Vidite li troje plamenov, ki stijejo iz treh mrtvih src? Prvi plamen velja vam, živi bratje! Značajno hotenje naše volje, ki ne pozna svojega dobička, ampak ki izžrpa sebe, da koristi narodu in domovini!

Drugi plamen svetli vam, sestre! Krepost življenja, ki se naj od vas širi po vsej zemlji v obsevu lepote in poštenosti!

Tretji plamen žari tebi, naš naraščaj in naša deca! Ti prihajaš in stopaš na naša mesta, in glej, da vsak iz tvojega števila izpopolni in nadomesti vrzel, ki jo je zasekala smrt v naše viste s to gomilo! Ti glej, da z lastnim delom in življenjem privabiš pod naše zastave vse one, ki danes še stoji v sovraštvu ali neumevanju izven našega kroga! Ti glej, da zraste iz tebe novo pokolenje mož in žen, ki bodo domovini v ponos, čast in srečo!

Nad vami pa, umrli bratje, ki ste nam bili zvesti do zadnjega diha, se sklanjajo sokolski prapori v počaščenje vašega imena in spomina, a jaz, ki sem le slaboten glasnik razbojnih in vznešenih sokolskih src, vam kličem v ta tihi dom na sredi ljubljanskega polja zadnji iskreni, bratski sokolski pozdrav: Zdravo!

Dr. Turk se je poslovil od padlih žrtv v imenu Saveza jugoslovenskih dobrovoljcev, pridružujoč se prisegi po maščevanju. Tisti, ki niso nikdar delovali pri osvobojenju naroda in ki sedaj nastopajo kot navadni poulični demagogi, se moraj iztebati iz naroda!

Govorila sta še zastopnik napred. akadem. mladine in predsednik zagrebške Orjune Borislav Angjelinović, rekoč med drugim: Bračo, ne plačimo! Na grobovima junaka ne plače se! Junaci, naše geslo je: pobeđa ali smrt, osveta ali smrt. Klonite barjaci u poždrav palim junacima! A ti, akciona: Mirno! Pozdrav na desno! Osveta je naša, pokojnicima večna slava! Sokolski in orjunaški prapori so se poklonili nad grobovi padlih junakov. S tem so se končale pogrebne svečanosti. Sonce je že zavidno zatnilo za gore in mrak je zvil zemljo. Množica se je jela razhajati; slišati je bilo samo ihtenje sorodnikov, prijateljev in tovarišev. Ideja, za katero so padle žrtve, je dobila na tisoče novih spoznavalcev in apostolov!

Podpirajte obupane slepe in darujte »Podpornoma društvu slepih«.

Politične vesti.

— **Uslužbeni ljubljanskega mestnega magistrata kot hujšakci v Trbovljah.** Kakor nam poročajo, je bil med tistimi, ki so v zadnjem času prihajali v Trbovlje »organizirani«, v resnici pa hujškat in ščuvati ondoto delavstvo, tudi neki nameščenec mest. dohodarstv. urada. Ta mož je bil baje v Trbovljah tudi preteklo nedeljo. Ne vemo, koliko resnice je na tej stvari, zahtevamo pa, da župan takoj uvede preiskavo in dožene, ako je res ta uslužbenec posredno ali neposredno udeležen na dogodkih, ki so se odigrali preteklo nedeljo v Trbovljah. Vsekakor je čudno, kaj so imeli v zadnjih mesecih ljubljanski mestni uslužbeni toliko tujih poslov v Trbovljah, da so se tjakaj vozili ne samo ob nedeljah in praznikih, marveč kakor se zatruje, celo ob delavnikih. Dobro bi bilo, da bi se ta zagnanost pojasnila. Vsekakor pa je zabeležbe vredno, da mestna občina ljubljanska plačuje posamezne svoje uslužbence za to, da hodijo — recimo — ob svojem prostem času rovariti v Trbovlje, Zagorje in Hraščino proti obstoječemu družabnemu redu in proti državi. Saj pravimo: gadje gnezno je ljubljanski magistrat, čas bi že bil, da se končno razžene ta gadja zalega.

— **Bolgarski volilni zakon.** V nedeljo so se po bolgarskih mestih vršile občinske volitve v mestne zastope. Za vlado je bilo oddanih 10.399 glasov, dočim je opozicija zbrala 18.039 glasov. Vendar pripade vladi po novem volilnem zakonu 31 mandatov, opoziciji pa samo 29.

— **Zunanji minister odpotuje na Bled.** Z ozirom na kritičen mednarodni položaj, zlasti z ozirom na dogodke v Albaniji odpotuje zunanji minister dr. Ninčič danes ali jutri na Bled, da poroča kralju o vseh dogodkih.

— **Sestava ministrskega kolegija.** V svrhu sporazumnega vodstva politične koalicije vlade je sestavljen ministrski kolegij, v katerega so bili odposlani: 2 samostojna demokrata Svetozar Pribečević in dr. Grizogono ter 3 radikali Krsta Miletič, St. Miletič in Uzunović.

— **Beogradski tisk in trbovski dogodki.** Beogradski listi so sedaj začeli na podlagi poročil iz Trbovelj, Ljubljane in Zagreba v uvodnikih razmotrivati važnost trbovskih dogodkov: »Beogradske Novosti« in »Reč« priobčujeta poročila iz Ljubljane, ki opisujejo veliko vznemirjenje v Sloveniji ter zahtevata, da vlada nastopi proti antir državnim elementom in naj notranje ministristvo takoj razpusti klerikalno-komunistični občinski svet v Ljubljani. Listi tudi javljajo, da je bil komunistični občinski svetovalec Žorža pred dvema dnevoma v Trbovljah, kjer je hujškal ljudstvo. »Novosti« opozarjajo tudi na govor podžupana dr. Stanovnika, v katerem je hujškal proti kralju, državi in Srbom. Ta govor je bil v nedeljo 25. maja v Unlonu.

— **Angleški nasvet HRSS.** V znamen političnem tedniku »Near east«, ki izhaja v Londonu, čitamo sledeči nasvet HRSS: »Ako zadržujejo Radića osebnimi razlogi, da se ne vrača v kraljevino, tedaj bi morala njegova stranka izbrati novega voditelja, da z opozicijskimi strankami razpravlja o vprašanju revizije ustave.« Prav umesten nasvet.

— **Brez vojne brodovja!** V zagrebškem »Pokretu« objavlja glavni tajnik »Jadranske Straže« g. Alfrevič članek o naši mornarici, v katerem dokazuje, da puščamo jadransko obal popolnoma neopreparirano in neoboroženo. V članku spominja na velike besede amerikankega pacisista in pobornika za napred civilizacije, Teodorja Roosevelta, ki je že pred desetletji napisal pomembne stavke: Samo vojaška moč civiliziranega naroda lahko zavaruje mir na svetu! Alfrevič dokazuje v članku, kako smo edini pomorski narod na svetu, ki drži roke križem in lahkomiselno ne misli na svojo obrambo!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Sreda, 4. junija: Cesar in Kleopatra Red B
Četrtek, 5. junija: Ana Karenina Red C
Petek, 6. junija: Izgnanična duša Red A
Sobota, 7. junija: Ana Karenina Red D
Nedelja, 8. junija: Dom. Isven.
Ponedeljek, 9. junija: Paglavka. Izven
Torek, 10. junija: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Sreda, 4. junija: Manon Lescaut Red D
Četrtek, 5. junija: Carjeva nevesta Red B
Petek, 6. junija: Zaprt. (General. vaja.)
Sobota, 7. junija: Telovadna akademija
Sokola I.
Nedelja, 8. junija: Prodana nevesta, popoldanska predstava ob 4. Isven.
Ponedeljek, 9. junija: Pivka dama, premijera. Isven.

— **Operna predstava za birmance.** — Uprava Narodnega gledališča priredi na binkoštno nedeljo popoldne ob 16. operno

predstavo, pri kateri se poje opera »Prodana nevesta«. Predstava je mišljena kot ljudska predstava pri znižanih opernih cenah. Predprodaja vstopnic od danes naprej pri dnevni blagajni.

— **Studija o Ivu Vojnoviču.** Naš poznati književni kritikar g. Arsen Wenzel-de ima da dače u štampu svoj novi rad O pjesniku tuge i spasenja, ogled o književnom radu Iva Vojnoviča. To je opširna studija u šestnaest tabaka oktav formata. Cijena 18 (osamnaest) dinara. Ova znatno snižena cijena važi samo za one koji je pošalju odmah, prije nego knjiga izađe. Pretplata se šalje poštanskom uputnicom na adresu g. Leon Pinto, bankovni prokurista, Sarajevo, Strossmayerova ul. 12. Upozorujemo sve svoje prijatelje, osobito srednjoškolsku omladinu, da što većom pretplatom omoguče izdanje ove vrlo korisne i cjelovite studije o Ivu Vojnoviču.

— **Ogled umetnostnih spomenikov.** — Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 15. junija izlet na Jezersko. Predvodi, Mače in Breg. Udeleženci se zberu ob 6.45 zjutraj na Gosposvetski cesti pred Kolizejem. Prispevek znaša za osebo din 30, s čimer je plačan prevoz iz Ljubljane na Jezersko in nazaj. Pismene prilave sprejema umetnostno-zgodovinsko društvo (Ljubljana, univerza) najpозneje do torka 10. junija.

— **Franjo Horvat - Kiš.** V zagrebški bolnici je umrl na pljučni bolezni znani hrvatski beletrist Franjo Horvat-Kiš. Pokojnik je bil tajnik hrvatske medicinske fakultete v Zagrebu. Rodil se je leta 1878. v Lohorcu v Hrvatskem Zagorju. Učiteljske je dovršil v Osijeku. Nato je služboval po vseh Hrvatskega Zagorja in v Karlovcu. Končno so ga namestili v medicinskem delu zagrebške univerze. Pokojnik je izredno ljubil svojo domovino in njej poklonil skoro vse svoje novele. Izdal je štiri knjige »Zenice« (1901), »Zašto?« (1908), »Vidjeno i nevidjeno« (impreseje) in svoje najbolje delo, topotise iz Istre »Istarski putevci«. Razven tega je napisal veliko število drugih novic, ki so raztresene po raznih hrvatskih revijah.

Ure, zlatino, srebrnino

kupite po znižanih cenah pri

Ed. Škopek,

3405

Mestni trg 8

— Postrežba točna in solidna —

Glasheni vestnik.

— **Pevski zbor Glasbene Matice.** V četrtek ob 18. odzbor seja, ob 20. pevka vaja za tiste, ki so se javili za izlet v Sremske Karlovice.

— **Koncert Sentjakobskega pevskega zbora in orkestra** se vrši dne 6. junija ob 8. zvečer v Filharmonični dvorani. Izvajale se bodo tudi novejša skladbe n. p. E. Adamić: Serenada, I. Pavčić: Dekle med rožami, E. Adamić: Dekle prinese vođe itd. Vstopnice so v predprodaji v Sentjakobski knjižnici od 5.—8. zvečer.

— **Orkestralno društvo Glasbene Matice** občni zbor se vrši v sredo dne 11. tm. ob 20. zvečer v Glasbeni Matici. Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika, sprememba poslovnika, volitve in slučajnosti.

— **Glasbena Citalnica** ima redni občni zbor v petek dne 13. tm. ob 20. zvečer v Glasbeni Matici z oblačajnim dnevnim redom.

— **Filharmonične družbe v Ljubljani** občni zbor se vrši v ponedeljek, dne 16. junija ob 20. zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice. Dnevni red: Otvoritev po predsedniku, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, razgovor o bodočem društvenem delovanju in slučajnosti.

O BLEKE NA OBROKE
MESTNI TRG 5
O. BERNATOVIC

Julijska krajina.

— **Binkoštna veselica v Postojnski jami** se vrši kakor običajno, v nedeljo 8. tm. Nad pol milijona sveč bo razsvetljevalo čarobne podzemeljske prostore, razne goble bodo svirale, preskrbljeno je za najraznovrstnejše zabavo. Prvih bode nastopil v podzemeljski koncertni dvorani moški zbor z zelo zanimivim pevskim vzporedom. Veselica se vrši pri vsakem vremenu.

Sokolstvo.

— **Sokol I.** pevec. Vse gospode pevce, ki so se prijavili odzvali našemu vabilu in so voljni sodelovati pri slavnostih na Taboru, opozarjamo, da je danes v sredo zvečer ob 8. prva skupna vaja v dvorani Glasbene Matice. Prosimo za kar največjo udeležbo. Prineste note s seboj. Zdravo! Slavnostni odbor Sokola I.

Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS v Ljubljani.

Po likvidaciji slovenskega R. K. se je pred dvema mesecema ustanovil tudi v Ljubljani oblastni odbor enotnega društva Rdečega križa za celo kraljevino. Ker je ta humanitarna ustanova toliko važnosti in tako ogromnega delokroga na polju človekoljubnega delovanja, naj slede iz njegovih pravil ena točka, ki določa smer in glavno delo Rdečega križa. Člen 1. pravi: Naloga R. K. je:

1.) da pripravi in v svojih ustanovah drži pripravljena vsa sredstva, ki so potrebna za izvrševanje svojih nalog.

2. da ustanavlja in izdružuje sanitetke in humane ustanove za svoje različne potrebe in pripravlja potrebne osebe za delovanje v njih v svojih strokovnih šolah in kurzijah;

3.) da samostojno in s sodelovanjem državnih in samoupravnih oblasti, kakor tudi drugih privatnih društev

a) podpira vojne sirote, invalide in vojne bolnike, vodi borbo proti akutnim, kroničnim in nalezljivim boleznim in alkoholizmu, podpira zaščito poročne, dojenčkov in male dece, vzgaja zdrav naraščaj;

b) deluje za izboljšanje narodnega zdravja s povečanjem materijalne higijenske kulture in s higijenskim prosvetovanjem;

c) izkazuje narodno prvo moč v slučaju velikih narodnih nesreč in v splošnih potrebah, kakor so potresi, povodnji, požari, lakota, itd.

4.) da pomaga v borbi proti nevarnim, nalezljivim boleznim in drugih državah in izkazuje pomoč v slučajih elementarnih nesreč;

5.) da anuje organizacije Pomladka Rdečega križa;

6.) da vrši koncentracije dela društev, državnih in samoupravnih oblasti s podobnimi cilji in delokrogi.

Po točki 5. si je stavilo društvo Rdečega križa za cilj snovanje Organizacij Pomladka Rdečega križa. Kot so člani Rdečega križa odrasli obojega spola, so člani Pomladka učeca se mladina ljudskih, meščanskih in srednjih šol. Geslo Pomladka se glasi: »Služimo in koristimo dnevno v vsaj enim dobrem delom pomoči potrebnemu bližnjemu, borimo se za občno zdravje in delujemo za srečo vesoljne mladine«.

O prevedbi pri bivši Južni železnici.

Zveza jugoslav. železnicaarjev je nam poslala dopis, iz katerega posnemamo: Finančni zakon, s katerim je dobil rimski sporazum o južni železnici zakonsko odobritev in minister za promet pooblastilo, naj v roku 3 mesecev prevede osebe bivše južne železnice na novi zakon o državnem prometnem osebju, je narodna skupščina sprejela dne 30. marca.

Brzotjavno obvestilo o imenovanju komisije za prevajanje osebja je dobila direkcija Ljubljana dne 19. aprila, pismen odlok sam pa dne 21. aprila.

Takrat so bila v direkciji vsa pripravljena dela že končana. Predsednik komisije, direktor direkcije rečnega prometa v Beogradu, je prišel v Ljubljano v petek dne 2. maja. Komisija, sestojeca iz predsednika in 4 članov, se je še isti dan konstituirala in imela uvodno sejo. Prihodnji dan 3. maja je začela prevajati.

Komisija je najprej izvršila redukcijo (v celoti 84 uslužbencev; direkcija Zagreb jih je v svojem področju brez bivšega inspektorata drž. žel. Ljubljana reducirala čez 800), poslala to v Beograd in začela nato takoj z razvrščanjem ostalega osebja.

V ponedeljek, dne 2. junija torej točno po mesecu dni, je komisija delo zaključila. Komisija je morala od 17. do 21. maja delo prekiniti, ker je ministristvo za promet pozvalo predsednika in 3 člane v Beograd na konferenco vseh direkcij.

Komisija je torej izvršila prevedbo in razvrstitev dejansko v 26 dneh. Prevedla in razvrstila je 4600 uslužbencev bivše juž. žel. v Sloveniji in Hrvatski.

Ako vzamemo, da je rabila komisija za vsakega uslužbenca samo 5 minut in da je delala dnevno 12 ur, dobimo 32 dni.

Iz tega sledi, da je rabila komisija za vsakega uslužbenca še manj kot 5 minut, ali pa da je delala dnevno več kot 12 ur. Komisija torej ni ne mečkala ne savičevala, temveč je delala z vso naglico, ki bi jo oseba zaradi hitre izvršitve dela slece pozdravljala, ki jo pa mora obsojati, ker je jasno, da komisija pri taki naglici razvrščanju ni mogla posvečati potrebne vestnosti in da se je zaradi tega pripetilo mnogo pomet.

Od 4600 uslužbencev je približno 550 ukanjih (uradni glavni skupin vseh treh kategorij). Predpisane tiskovine za kraljevske ukaze za te uradnike, ki jih je bilo treba izpolniti na podlagi že poprej izvršene razvrstitve, je komisija dobila 30. maja. G. minister je prišel v Ljubljano dne 31. maja s brzim vlakom ob 10. uri 40 min. Popoldan ob 15. so bili tudi že ukazi pripravljeni in nekako ob 17. se je g. minister odpeljal z avtomobilom na Bled. Torej so se tudi ukazi izstavili od 30. do 31. maja s največjo naglico.

Vsakomur je razumljivo, da se v soboto 31. maja, ko je prišel v Ljubljano g. minister, ni moglo izvršiti glavno delo, temveč kvečim kake korekture za izvestne podceine. S prihodom g. ministra se »postopeke« torej niti ni mogel v čemerkoli skrajšati, ker je bilo ob njegovem prihodu že vse gotovo. G. minister tudi ni prišel v Ljubljano zato, da bi delo pri razvrščanju skrajšal ali pospešil, temveč zato, da je po izvršenem razvrščanju predložil ukaze za uradnike glavnih skupin kralju v podpis.

Ostale direkcije so imele za prevedbo in razvrstitev časa od 1. novembra 1923 in vendar so bili predloženi ukazi kralju šele 28. maja 1924. S prevajanjem osebja bivše južne železnice se je pričelo šele 2. maja in ukazi so bili predloženi kralju v podpis dne 31. maja; torej samo 3 dni kasneje.

Za 3900 neukanih uslužbencev se delajo v direkciji o razvrstitvenih listinah, seznamih, s katerimi se odposlajo v dveh dneh ministristvu za promet v Beograd.

Ko je bila v soboto 31. maja popoldan ob 16. deputacija ZJZ pri g. ministru, je ta iskreno izjavil, da je komisija storila vse, da se je razvrščanje kar največ pospešilo.

Ugotovili smo resnici na ljubo vse okoliščine in dejanski stan — ne glede, če je to komu v prilog ali ne. Obenem obojema

neomovna napad na komisijo in na osebo, ki je bilo v administrativnem oddelku direktorije zaposleno pri razvrščanju s pomočniki opravili in je delalo noč in dan, s čimer je bilo mogoče tako naglo izvršiti ogromno delo, ki ga je dala prevedba in razvrstitev 4600 udeležencev.

Kako je komisija izvršila prevedbo in razvrstitev po vsebinski strani, je drugo vprašanje, o katerem bomo, ko bo razvrstitev objavljena, povedali svojo sodbo ravnotako jasno in tudi brez ozira na to, če bo koma v prilog ali ne.

G. minister je zastopnikom ZJZ dal, da je šele s prevedbo dobil bazo, po kateri

bo mogel vprašanje predložiti osebi, ki je juž. železnice dovesti do končne rešitve. Ugotoviti pa da bo treba najprej pravno stran (če obstaja zakonska podlaga za izplačilo predplačila), finančno stran (če bi morda izplačila predplačil ne imela na vrednost danih karnetov vpliva) in blagajniško stran (če so za izplačilo predplačil razpoložljiva potrebna denarna sredstva). G. minister je dejal, da bo pri tem postopal s največjo benevolenco in tolažil vsa vprašanja, kjer koli bo mogoče, v prid osebi, poudarjajoč, da želi, da bi ga osebe podpirale in mu ohranile svoje zaupanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. junija 1924.

V nacionalno organizacijo!

Vsa država se vibira pod vtisi strahovitega krvavega krsta, ki ga je doživela Organizacija jugoslovenskih nacionalistov v Trbovljah. Do sedaj še topi narodni krogi so se začeli živo zanimati za neustrašene borce za državno in narodno edinstvo in za nedotakljivost države. Do zadnjih dni še očitni nasprotniki so se potuhili, toda za kako dolgo?

Naravno, da so tujerodni elementi v naši državi Orjuno od njenega rojstva strašno sovražili, ni pa bilo umljivo, zakaj so čilo organizacijo mrzili tudi klerikalni krogi, ki takrat, ko so se hlinili še za pripadnike enotne državne ideje. Spominjamo se samo na dogodek v Novem Sadu pred 2 letoma ob priliki glavnega zbora Udruga jugoslovenskih novinarjev. Takrat je vstopila v dvorano četa Orjunašev ter vlijudno, a energično zahtevala, naj se zaigra državna himna, ko so dan po preje v Subotici nekateri mladeniči, ki so pripadali komunistom in radičevcem, demonstrirali proti državnim himni s tem, da so med sviranjem obseleli. V Novem Sadu so ti »junaki« pri pogledu na odločne Orjunaše brž vstali in stoje poslušali petje državne himne. Pravi Jugoslovenci med udeležniki so ta energični nastop odobraval, toda vsi odmetniki unitaristične državne misli, t. j. klerikalci, komunisti in radičevi somišljeniki so hrupno protestirali ter nato v svojih listih nadaljevali gonjo zoper idealne in požrtvovalne borce.

Organizacija j. n. sama priznava, da v začetku ni bilo v organizaciji vse v redu, da so se natepli v njo tudi elementi, ki niso imeli čiste vesti in čistih rok. Tako je pri vsakem začetku. Toda danes se mora priznati, da vlada v organizaciji železna disciplina. Ako bi bile vse javne oblasti takoj od začetka spoznale velik pomen organizacije, bi jim bila danes Orjuna velika pomoč in do krvavega krsta bi ne moglo priti. Toda kako naj kaj takega pričakujemo in zahtevamo, ko pa so bili — in deloma so še — predstavniki oblasti močje brez širokega pogleda v bodočnost in brez razumevanja onih velikih idej, ki so ustvarile našo državo in ki ji dajejo tudi še danes življenske sile.

Glavna krivda, da naša nacionalistična organizacija se nima tistega vpliva in tiste moči kot jo ima n. pr. fašizem v Italiji, Heimatsdienst in Avstriji, leži v tem, da široka narodna javnost še vedno ni spoznala velikih ciljev, ki jih ima ta organizacija. Nadejamo se, da bodo krvavi trboveljski dogodki v tem oziru temeljito razčistili pojme ter odprli oči tudi tistim, ki so doslej mislili, da je v svobodni državi odveč vsaka narodna borbeno organizacija.

Nedeljske žrtve v Trbovljah so pokazale, da je tako mišljenje usodna zmotna. Še vedno so na delu iste temne moči, ki so preje delovale proti osvoboditvi in ujedinjenju jugoslovenskega naroda. Baš v zadnjem času so sovragi napeli vse sile, da uničijo in razdrojo ono, kar so zgradili s krvjo in brezprimernimi žrtvami najboljši sinovi našega naroda. Rovarenje teh elementov ima že delne uspehe. Široke mase našega ljudstva, ki je ob prevratu z navdušenjem pozdravljalo osvobodjenje in ujedinjenje, so jele kolebati in se uklanjati terorju, ki ga izvajajo nanje prevratni komunistični in ž njimi v tesnih zvezah se nahajajoči klerikalni in drugi separatistični živili. Ako ne zaježimo tega nevarnega pokreta, se je bati, da omajajo ti prevratni elementi temelje, na kojih je zgrajena naša svobodna Jugoslavija.

Položaj je sedaj tak, da sili vse, ki mislijo narodno, ki jim je pri srcu blagor našega naroda, ki ljubijo našo svobodno državo, da se strnejo v eno obrambno organizacijo, katere edini cilj je, da čuva naše narodno in državno edinstvo.

Kategoričen imperativ za vse narodnomisleče je, da stopijo kot en moč v službo organizacije, ki je napisala na svoj prapor neizprosno borbo proti vsem sovragom naše države in trojne-nega našega naroda.

★ ★ ★

»Slovenčeve nekrologe« padlim trboveljskim žrtvam toplo priporočamo celokupni jugoslovenski javnosti. Naj jih le dobro prečita, morda se iz njih prepriča, kam mori klerikalna po-

litika, ki je postala že neverjetno ohla in agresivna. Kar pa se tiče naše notice, da iščejo komunisti pri Mestni klanilnici posojila za »Delavski dom«, naj bi »Slovenec« raje odgovoril na vprašanje: Čemu ta denar? Menda za nove bombe, namenjene novim žrtvam tiste ideje, ki zmagava navzlic klerikalnim in komunističnim razdiralnim mahacijam.

Komunistični poglavar se je oglašil. Znači apostol ruskega boljševizma v Sloveniji dr. Lemež, ki se je po trboveljskih dogodkih previdno skril, ker nima poguma, da odgovarja za svoje zločinsko delo tako, kakor se spodobi pravemu revolucionarju, je poslal »Slovencu« pismo, v katerem skuša odvrtiti od sebe sumnje, da je on odgovoren za krvoprelitje. Kdor pozna komunistične metode, se bo samo smejal temu zagovoru. Mož se pritožuje na obisk ogorčenih orjunašev, ki so posetili v nedeljo njegovo stanovanje, da se osebno pomeni s tem hujšakcem, ki bi rad zanetil tudi pri nas državljansko vojno z vsemi fatalnimi posledicami. Čudi se, kako so mogli oboroženi orjunaši vdreti v njegovo stanovanje in malo manika, da ne apelira na državno oblast, naj ščiti tistega, ki državne oblasti sploh ne priznava. O dr. Lemežu kot komunističnem voditelju smo mnenja, da o pravem komunizmu v praksi nima niti pojma. Prebral je nekaj socialističnih brošur in misli, da je že zrel za slovenskega Ljenuja. Če bi pa poznal komunizem od blizu, bi hvalil dobrega Boga in hladno orjunaško kri, da sploh še nosi glavno na ramah. Ali naj pokličemo temu navidezno v spomin prizore, ki so se odigrali v času revolucije v Rusiji? Ali naj omenimo, da je padlo po umoru organizator ruske čezvračke Urickega v Petrogradu in Moskvi do 10 tisoč glav? Za eno žrtve so zahtevali komunisti 10 tisoč nedolžnih življenj. Čudimo se Lemeževi nedolžnosti. Kadar gre za njegovo glavo, kadar je v nevarnosti njegovo imetje in življenje, se zateka k državnim oblastim in obstoječim zakonom, ki ščitijo vse državljane. Kadar so pa v nevarnosti interesi njegovih sodržavljancev, izvemženi komunistično kliko, je on prvi, ki rotni proti državi in njenemu pravnemu redu. Če bi mogel ta gospod uveljaviti svoja načela, bi bil on prvi, ki bi divjal po Sloveniji in moral vse, kar ne priznava diktature manjšine nad večino. Stomilijonskemu ruskemu narodu vsiljuje svojo voljo pol milijona teroristov. Ali hoče dr. Lemež, da bi se tudi slovenski narod uklonil peščici prevratnih elementov? Naj se nikar preveč ne zanaša na moč svojih demagoških fraz. Nebo je visoko in Moskva daleč, plačilo za grehe pa blizu.

Razmetitev ljubljanske in suške oblasti. Na snočni seji ministrskega sveta je vlada razmotrivala razmetitveno zadevo glede občin, ki imajo pripadli ljubljanski oz. suški veliki županiji. Sklenjeno je bilo, da pripadate vasi Drenovo in Plaze oblasti na Suškaku, Kastav z okolico pa ljubljanski oblasti.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi, kakor smo že poročali, o binokostih izlet v Beograd, ter nastopi tamkaj v dveh koncertih. Društvo ima na razpolago še nekaj vozniških listov s 75% popustom za vožnjo v brzo-vlaku v II. in III. razredu. Kdor bi se hotel eventualno udeležiti tega izleta, naj se najkasneje do petka dopoldne prijavi pri g. dr. Antonu Švigliu, odvetniku v Ljubljani.

Slaba vest. Zadnja dva dneva so bila vrata obeh stranskih hiš magistrata sklenjena tako, da je bilo občinstvu onemogočeno priti do uradnih oddelkov v teh dveh hišah. Seveda, komur so znane skrivnosti rotoveškega labirinta, jo je mahnin v srednjo hišo, odkoder je poljubno prišel do zaželjenega urada v obeh hišah. Danes dopoldne so vrata končno odklenili; a najbolje pri tem je, da noče nihče vedeti, kdo je pravzaprav odredil, da so bila vrata zaklenjena.

Sarajevski kongres Narodnega ženskega saveza. Drugi dan sarajevskega kongresa Narodnega ženskega saveza je bil posvečen raznim administrativnim vprašanjem. Pri vprašanju bodočega saveznega središča se je vnel zelo oster spor. Najprej je stavila neka delegatka predlog enega saveznega

središča v Beogradu. Nato so se predlagala tri središča v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. Končno je zahtevala tudi Bosna četrtlo središče v Sarajevu. Ker se po dolgem, mestoma zelo burnem razpravljanju ni doseglo soglasje, je ostalo pri starem, središče bo še nadalje samo eno in sicer v Beogradu. Popoldne so delegatke priredile izlet v Ljuzje.

Direkciji drž. žel. v Ljubljani. Pišejo nam: Za izredne vršitve o priliki lanskajših poplav, ki so na nekaterih mestih resno poškodovale železniško progo, so bile podeljene določene nagrade inženirjem in drugemu gradbenemu osebju; vendar te nagrade še do danes niso bile izplačane. Nagrade brzokone ne bodo posebno visoke, toda nismo bi bilo, da se vsaj to izplača, kar je nakazano, kajti delo, ki je takrat bilo izvršeno, ni bilo samo naporno, marveč tudi največjega pomena za železniški promet. Čemu se izplačilo torej za-držuje?

Pogreb Iv. Belleta v St. Jurju ob J. želi. Poročajo nam: Ob večernem sprejstvu smo položili včeraj našega tovariša Belleta k večnemu počitku, ki ga je neozdravljiva želodčna bolezen prerano odrgala nam iz njegovi neotolajljivi rodbini. Mnogobrojna udeležba vseh slojev in nebroj vencev je tvorila dokaz velike simpatije. Ljubavi in spoštovanju do rajnega vzor očeta in kmetijskega učitelja-strokovnjaka, kojega sloves je segal tudi daleč preko naših mej. Rajnega je dila tudi njegova znanstvenost, odkritosrčnost in obse priključiva nesebičnost, veld česar ga je vse vzbujalo. Spreved. kakršnega šentjurske občine morda še ni videla, se je pričel pomikati po jako ginitivem poslovnem govoru najstarejšega narodnega učenca, ob 4. pop. iz hiše žalosti, t. j. iz kmetijske šole proti trgu St. Jurj, kjer je čakal pogrebni voz za nadaljno vožnjo v Zalec. Na čelu sprejeda je korakala vsa šolska mladina osnovnih šol iz St. Jurja pod vodstvom učitelja, nato gojenci šentjurske in mariborske kmet. šole (poslednjih 42), Sokoli in Sokolice, požarna bramba, ravnatelja mariborske in grške kmet. šole z učnim osebjem, ravnatelj in učno osebo celjske gimnazije, predsednika celjskega okrožnega in upravnega središča, zastopniki oblastvenega mariborskega in ljubljanskega županstva s vsemi strokovnjaki obeh kmet. oddelkov, zastopniki celjskega glavarstva, mestne in drugih občin, raznih društev, kmetijske družbe za Slovenijo i. dr. Zaloginke pri odhodu je lepo odpele šentjursko pevsko društvo. Na izredno željo šentjurskih požarnih brambovcv in šentj. Sokolov so se ti nosili krsto menjaje se od šole do trga St. Jurj. Ob straneh krste so tvorili špali strokovni tovariši. Na križišču v St. Jurju so se s primernimi govori poslovili od rajnega g. predsednik šentj. kmet. podružnice g. Podgoršek, bivši nar. poslanec g. Grofen in imenu šentj. občine, kmet. svetnik inž. Židčanšek in imenu marib. oblasti in društva kmet. strokovnjakov ter nadučitelj g. Levstik iz Celja v imenu sedarjev in vrtnarjev, vsi poudarjajoč kmetijske in kulturne vrline in zaslug nepozabnega javnega delavca v prid in razvoj splošnega kmetijstva. G. Porota.

Smrtina kosa. Včeraj je umrla v deželni bolnici gosna Marija Turk rojena Mihevec, soproga blok. sluga dr. železnice g. Ivana Turka. Pogreb se vrši v četrtek 5. junija ob 16. na pokopališču k Sv. Križu.

Včeraj je umrla v 69. letu starosti gospa Elizabeta Klobčaver. Pogreb se vrši v četrtek dne 5. t. m. ob pol 18. s Poljske ceste 19 k Sv. Križu. — Blag jima spomin!

Stanje ranjenih Orjunašev in komunistov. Stanje v bolnico pripeljanih ranjenih Orjunašev in komunistov je zadovoljivo. Orjunaša Kuček in Lešnjak sta še včeraj zapustila bolnico. Lebar, sastavna boja blejske Orjune, ki ima razbito od bombe pod členkom desnega noge, se počuti dobro. Zdravnik upajo, da mu ne bo treba noge amputirati, razen v slučaju, da nastanejo kakšne komplikacije. — Težko ranjeni komunist Weinberger iz Zagorja, ki je bil baje eden glavnih iniciatorjev dogodka, visi še med življenjem in smrtjo, dočim je Razboršek, ki ima pretresene možgane, še v dolni nezavesti. Stanje v prsa zadete Helene Odaha je zadovoljivo.

Prekupovanje na trgu. Pišejo nam: Vsaka novina, ki došpe na ljubljanski trg, daje mnogostevnim prekupcem povod, da preplavljajo trg in odnašajo — seveda navadno povsem nemoteno — prekupljeno blago, ki se kaj nato pojavi na bližnji stojnici in se umevno tudi mnogo dražje prodaja. Posebno jih vzmirljajo lepa, rdeča jagode, ki so začele sadnje dni prihajati že v večjih množinah na trg. Kmalu pridejo tudi češnje na vrsto. Silnice procedure je opaziti tudi s ostalimi življenjskimi potrebščinami, slasti s jajci, piščanci in ostalo perutnino. Merodajna oblast bi se morala vendar že zganiti, da obvaruje občinstvo pred izkoriščanjem teh nenastitnih prekupčevalcev!

Bančni zavodi. v soboto 19. tm. ne poslujejo. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji.

Mestna hranilnica ljubljanskega binokostno soboto ne uraduje.

Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 25. do 31. maja izkazuje tole statistiko: Umrlo je 38 oseb, 18 moških in 20 ženskih spola (tuev 15). Smrti virski: življenska slabost 2, jetika 6, pljučnica 1, škrlatica 1, zastrupljene rane 2, druge nalezljive bolezni 1, možganska kap 1, drugi naravni smrti virski 23. slučajne smrtne poškodbe 2. Med tem časom se je rodilo 28 otrok, 10 moških in 18 ženskih spola. Natančne nalezljive bolezni: trebušni legar 1, gripa 1, duševni kašelj 1.

Policijske ovadbe: tatvina 2, kaljenje nočnega miru 1, cestno-policijski red 4, pretep 1, telesna poškodba 2, poškodba tuje lastnine 1.

Razglas. Javno se daje naznanje, da bo dne 9. junija (to je na Binkošti) ponedeljek popoldne ob 2. prođal na javni dražbi gosp. Gregorčič hišo s vrtom, 2 gozda in 1 stelnik v Črnomlju št. 106. Kupci se najujudneje vabijo na lice mesta. Črnomelj, dne 27. maja 1924.

Pionoson vlom. Pri posestniku in gostilničarju Franu Černetu v Mostah so v noči 7. t. m. vlomili drzni storilci v skladišče, ki se nahaja za hišo na dvorišču. Odnesli so dve vreči klobas in salam v skupni vrednosti 6.000 D. Vsekakor dober prigri-zek za Binkošti!

Tragična smrt. Ob bregu Gradaščice na Glincih je ležala v ponedeljek 2. t. m. 60 letna vdova Ivana Lukežič. Vleed hudega vetra pa se je nenadoma srušila na nasprotnem bregu stoječa velika vrba, ki je padla Lukežičevi na trehuh. Teško ranjeno so takoj prepepeljali v deželno bolnico, kjer pa je še tekom dneva podlegla poškodbam. Lukežičeva zapušta tri nepre-skrbljene otroke.

DRZEN ROPARSKI NAPAD PRI BEOGRADU.

Včeraj zjutraj okoli 7. je bil izvršen v Beogradu drzen roparski napad. Kraj zločina je bila ena najprometnejših ulic, ki veže Polncarejevo ulico s Terazijo. Nekako okoli pol 7. je prišel poslovodja menjalnice Hajtina Medine v Kolarčevi ulici Gerzon Mošič, da bi odprl kot običajno menjalnico. Prišlo deset minut po otvoritvi je vstopil v prodajalno neki boljše obločeni človek. Takoj nato so čuli bližnji sosed i pasanti strahovite krike, pomešane s klici na pomoč. Na kraj dogodka sta prhitela takoj dva orožnika, ki sta pri vratih menjalnice zasačila mladega človeka, ki je imel v okrvavljenih rokah svezan bankovec. Zločinec je vrgel bankovec proč in je skušal pobegniti. S pomočjo pasantov sta ga nato orožnika Nedeljko-vič in Osmanović po hrti borbi aretirala in svezanega odpeljala na upravo mesta. Medtem je policija preiskala lokal in našla na tleh ležečega poslovodjo Mošiča, ki je krvavel iz več ran. Atestator ga je udaril z železno palico po glavi, vendar je bil Mošič še toliko pri zavesti, da se je dvignil in je zaklenil blagajno, v katero je zaklenil denar. Orožniki so ga takoj pe-ljali v bolnico. Na policijo so ugotovili, da je napadalec 21 letni ruski akademik Vasilij Kurejšij iz Nežana v guberniji Černogovskij. Izjavil je, da je prišel pred 11 dne-vi iz Kraljeva v Beograd in je porabil ves svoj denar. Bil je popolnoma sestradan in bil je prijeten, da si na vsak način pribori denar. Prišel je ob 6. zjutraj v omenje-no ulico in je skušal oropati neko drugo menjalnico. Ko je videl, da Mošič odpra svojo menjalnico, je vstopil in zahteval od njega pet dolarjev. Ko mu je Mošič skozil okno izročil denar, je zavilitel železno palico in ga večkrat udaril po glavi. Nato je pograbil omot novčanice in skušal pobegniti, vendar so mu orožniki zastavili pot. Napadalec je bil izročen sodišču.

Kar vi potrebujete, to je Elizafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, El-zatrg št. 238, Hrvatska.

Najcenejše in najnovejše obleke se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

IZ CELJA.

Porotne obravnave. V ponedeljek popoldne se je zagovarjal obtožen hudo-delstva uboja 20 letni rudar Avgust Zdobc iz Velenja. 14. februarja ponoči je brez pravega povoda s kolom napadel in udaril po glavi nekoga Mihaela Verdeva tako, da je slednji veld dobljene poškodbe umrl. Porotniki so potrdili z 8 glasovi vprašanje, glaseče se na uboj, naker je sodni dvor Avgusta Zdobca obsodil na 2 in pol leta težke ječe. — V torek dopoldne se je zagovarjala radi hudo-delstva detomora Marija Razboršek iz Grahovč v Laškem okraju. Opuštila je pri porodu pomoč, valed česar je novorojenček kmalu po porodu umrl. Porotnikom ste bili stavljeni dve vprašanji: prvo glede detomora, drugo glede opustitve pomoči pri porodu. Porotniki so potrdili drugo vprašanje, prvo zani-kali, in je bila obtoženka obsojena veld opustitve pomoči na 2 meseca težke ječe, od krivde detomora pa oproščena. — Takoj za prvo obravnavo se je vršila druga obravnava proti Mariji Černelci iz Globokega pri Brezicah istotako radi detomora. Černelc je obtožena, da je dne 17. aprila vrgla svojega novorojenega otroka, katerega je porodila med potjo iz nekoga vinograda v mlako, da je otrok utonil. Dobila je za svoje dejanje 3 leta težke ječe. — Tretji slučaj se je dop. obravnaval proti v 15. leta starosti se nahajajočem Vinc. Pratnemer iz Loč pri Konjicah radi posilstva, katerega je izvršil dne 20. maja v nekem tamošnjem gozdu na neki 10-letni dekleci. Mladoletni zločinec je prejel za svoje dejanje 1 leto težke ječe. — Radi težke telesne poškodbe se je v torek popoldne zagovarjal Anton Pšenčnik iz Piršenberga občina Globoko. Dne 19. sept. 1923 so kofuhali pri njegovev bratu, kjer je prišlo med fanti do pre-tepa v katerem je Pšenčnik nekoga Martina Žitnika s nožem poškodoval na desnem očesu, tako da je Žitnik izgubil desno oko. Ker so porotniki stavljeni vprašanja sanikali, je bil Pšenčnik oproščen. — Za to porotno zaslanje pridejo v razpravo še slednji slučaj: V. Pratnemer, posilstvo, Pašk Ludvik, šalamun Ludvik in Bohorič Fran, hudo-delstvo okrumbe in posilstva.

Mestno gledališče. V petek 6. junija se vprizori opereta »Pri treh mladencih« izven abonementa.

Črne zastave so v znak žalosti nad krvavimi dogodki v Trbovljah plapolale ras mestni magistrat in nekatere druge hiše.

Zopet pobeg iz zaporov. Iz zaporov celjskega okrožnega sodišča pri Mar-jini cerkvi sta pončel pobegnila kanjenca neki Hajnšek in Ant. Lufar. Skopala sta lupno v sid in ubla. Lufarja so se pri-jeli, Hajnšek pa je pobegnul nekam proti Rogški Slatini.

IZ MARIBORA.

Maribor v znamenju žalosti. Posamezne hiše so že v ponedeljek dopoldne pričele razobešati žalne zastave v znak so-žalja za trboveljske žrtve. Popoldne je žalno zastavo izobesil tudi mestni magistrat, toda zastava je v torek zjutraj izginila. V torek zjutraj smo doživeli še eno prese-nečenje. Žalne zastave so pričele razobešati celo take nemške hiše, ki navadno sploh ne razobešajo zastav (n. pr. Rosa Leyrer). Uganka se je na ta način rešila, da je ve-čina teh hiš zastave razobešila pravzaprav na naslov komunističnih žrtve. Nasprotno pa mnogi Slovenci, ki bi bili v prvi vrsti poklicani slediti nemškemu vzgledu na naslov žrtve Orjune, niso izobesili zastav. Popoldne ob času pogreba so bile trgovine in obrati zaprti.

Opasnost neuteleljenih vest. Govtovi neodgovorni elementi bi na vsak način radi videli, da se trboveljska tragedija pre-nese tudi v Maribor. Še bolj kot prvi dan, so se v torek po mestu raznašale vesti, da bo Orjuna obračunala takoj po pogrebu trboveljskih žrtve za mariborskimi komu-nisti. Uverjeni smo, da vodstvo Orjune misli na popolnoma drug obračun in da s temi vestmi nima ničesar skupnega.

Strašno neurje. Ciklon, o katerem smo poročali, da je v ponedeljek popoldne šel kar preko Maribora, se je v večernih urah pojavil od iste strani kakor popold-ne. Najprej se je pojavil ob 19. uri s hudimi nalivi, naker je nastal odmor za pol ure. Med tem se je neurje na zgornji strani Dravske doline zbiralo k odločilnemu sunku. Nastala je hipoma tema tudi v mestu, in to tembolj, ker je ravno v istem trenutku odpovedala tudi električna razsvetljava na celi črti. Celo mesto je bilo kakor mrtvo. Mariborčani so bili veseli, da se to pot že lani projektirana izmenjava plinove luči z električno ni še v celoti izvršila. Tako je bilo v najhujšem neurju vsaj sem-ter-tja po ulicah opaziti kako luč. Ob 20.30 se je vtila huda ploha. Kmalu nato se je čulo v južni in zapadni smeri grozovito šumenje, kakor se čuje ob večjem izbruhu toče. To je trajalo nad četrt ure. Glavni sunek je bil tudi to pot Mariboru samemu prizanešen, zato pa je neurje tem hujše razsajalo v okolici, zlasti na Dravskem polju. Na več krajih je vžgala tudi strela. Kolkor do sedaj znano, je udarila strela v Merju pri Framu, kjer sta zgoreli dve hiši z gospodarskimi poslopji. Mariboska požarna bramba je sicer prhitela na po-moč, pa ni mogla dospeti do požarišča. Na-tančnejših poročil tudi še požarna bramba nima. Neurje je trajalo do polnoči. Kakor doznavamo, je bila strašna toča v okolici Pragerske. V Vuzenici je toča pobila šipe na postaji.

Nov način podraževanja cen. V Mariboru so v zadnjem času vendar v splošnem začeli padati cene. To se pozna na živliskem trgu pri najpotrebnejših živilih, deloma tudi pri mesu, posebno teletina je padla za Din 2, kuretnina pa skoraj za pol-ovico. Občinstvo je že zdavna pričakovalo tega trenutka zlasti oni, ki so navezani na hrano v gostinlah ali tudi pri privatnih kuhin-jah. Zgodilo se je pa — kar je le v Mari-boru mogoče ravno nasprotno. Od 1. junija so pričeli povisevati celo stalno naročnino, tam pa, kjer so se tega zbal, so prišli na drug trik: poslabšali so namreč celo jed tak-o, da ni vredna niti dinar. Juha sama voda in še ta neslana. Se pozna, da v Mariboru še sedaj nimajo tržnega nadzorstva.

Smrtina nesreča v Götzovi pivovarni. V ponedeljek je popraviljal polir Ivan Krajnc v Götzovi pivovarni del zidu, ki se je pričel rušiti. Nenadoma pa se je zrušilo ogrožje in Kranje je padel iz pre-česnje višine na tla. Priletel je tako ne-srečno na glavo, da je po par minutah izdihnil. Na lice mesta prispeli policajski zdravnik je ugotovil takojšnjo smrt. Kriv-da nesreče leži v tem, da je bilo ogrožje slabo postavljeno, deloma pa je bil Kranje tudi vinjen. Uvedena je bila sodna preiskava.

IZ PTUJA.

Praznovanje male mature. Nekda-nji ptujski gimnazijski dijak nameravajo praznovati 35 letnico svoje male mature, organizacijo je prevzel nadučitelj Klemen-čič.

Pismena matura na tuk. realni gimnaziji bo dne 16. junija in ustmena pa dne 25. in 26. junija.

Okrajni zastop v Ptuj je pričel z zgradbo za avtomobilno garažo v ozadju okrajnega glavarstva, trgovec Lenart pa je pričel z adaptacijo prostorov za skladišča.

V Gradcu je umrla te dni gospa Marija Fer k. vdova po šolskem ravnate-lju Ferku, ki je služboval na ptujski mest-ni ljudski šoli.

Nesreča na železnici. Na postaji Purkla (Spilje v Ljutomer) je skočil v nede-ljo zvečer vlak iz tira vled prestave kretnice pod vlakom, tako da je bil raztiren stroj in dva voza. Druge nesreče ni bilo, le zamuda velika.

Ljubljanska porota.

STAR GRESNIK.

(Nadaljevanje.)

Vinko Roš je bil končno tudi obtožen, da se je potepal in beračil po kamniški okoli-ci. Porotniki so potrdili prvo glavno vprašanje glede tatvine soglasno, vprašanje glede beračenja pa so z osmimi glasovi zani-kali. Na podlagi tega pravoreka je bil obsojen Roš na 4 leta težke ječe. V kazensku mu pa vsteje samo en del preiskovalnega zapora, večji del pa se mu ne vsteje, ker je pobegnul in je s tem zapor sam zakrivil.

TAT IZ NAVADE.

Ko drugi se je predstavil včeraj popoldne še bolj zviti, preiskusen in nevaren tat in sicer neki Jernej Ambrožič, doma iz Gori in Gorenjskem. Mož je jako živahen, podjeten in zelo nevaren človek. Bil je že 7-krat kaznovan radi tatvine in je dobil prav občutne kazni. Zanimiva je bila nje-

gova zadnja obsodba. Zalotilj so ga namreč pri neki tatvini. Ker se je bal svojih predkazni, se je izdal za Matijo Sterleta. Ker ga pod tem imenom niso našli v kazenskem registru in tudi ne njegovih predkazni, je bil obsojen z ozirom na prvo kazn samo na eno leto. Kasneje pa, ko so ugotovili, kako je mož potegnil sodišče, so to obsodbo razveljavili in so mu naložili 5 let. To pa se mu je končno tako za malo zdelo, da je tudi on, kot njegov prednik, pobegnil iz mariborske kaznilnice. Klavir se je po Stajerskem in Koroškem in je začel končno v blejsko okolico. Tam je izvršil, kolikor je znano, dva velika vloma in sicer pri lesnem trgovcu Vinkotu Janu v Gorjah in pa pri trgovcu Adolfu Starku na Bledu. Pri obeh je izdrl z žrdjo železno omrežje iz oken in je vplnil v pisarno, odnosno v trgovino. Pri Janu je pokradel za okroglo 20.000 Din razne obleke, plašče, žepno uro, listnico, daljnogled in 2 lovski puški z daljnogledi. Pri Starku pa je pokradel za okroglo 20.000 Din raznega moškega in ženskega blaga, perila in čevljev. Glasom obtožnice mu je prišla tatvina že v navado. Danes je bil mož obtožen, da je grozil sodnemu slugi M. Ludvigerju v Kranjskigori, ker ga je ta zalotil, ko je hotel odgrniti obpeč vesi na rokah in skopati luknjo v zid. Vrh tega pa je nosil še samokres brez dovoljenja, kar znači, da je mož precej nevaren, če bi bilo treba. Ko so ga aretirali, so dobili pri njem še 1170 D. Kam je dal druge stvari, se ne ve. Ambrožič je trdovratno zanikal vsako krivdo, dokazoval, da je zaslužil denar s tihotapstvom in se je ves čas prikladal pri državnih pravnikih. Če so ga ugnali, da ni mogel dalje, se je pa začel obtožencem vsem skupaj prav do brodušno smejati in obraz. Je to pravi original postopaka, tihotapca in vlomilca. — Po zaslišanju navzočih prič se je ugotovilo, da je priča prodajalca Čuharjeva iz Save izostala. Obtožencem je zahteval, da se ta priča mora zaslišati, vendar česar je bila obravnava večerj prekinjena in se je nadaljevala danes jutraj ob 8.

Včerajšnja obravnava se je nadaljevala danes jutraj ob 8. uri in je trajala skoraj do pol 11. ure. Priča prodajalca Čuharjeva s Save, radi katere je bila večerjajša obravnava preložena na danes, je prišla, vendar pa ni to obtožencu prav nič koristilo, morda še celo škodovalo. Obtožencem je namreč trdil, da je kupil pri njej srajco in samovoznico, o katerih trdi obtožnica, da so bile ukradene. Čuharjeva je trdila, da takrat takih samovoznic sploh niso imeli in se ga tudi prav čisto nič ne spominja. Drž. pravnik je vstrajal z vso odločnostjo pri obtožbi in je ugotavljal, da je v vseh točkah popolnoma dokazana. Obtožencem se je pretrgalo in tehnično dobro zagovarjal. Vendar pa mu tudi njegov imaginarni kontebantar »Gustel« ni prav nič pomagal. Saharin je tudi v Nemški Avstriji monopoliziran in se tihotapi iz švice in ne iz Koroške. Tudi je zelo dvomljivo, da bi si prihranil pri jetniški hrani v Mariboru 500 kron. Obtožencem je bil aretiran na ovadbo Noča, ki je kupil od njega dve puški, in ki je sumil, da sta puški ukradeni. Zagovornik je poudarjal, da v tem slučaju ni podala obravnava nobenih dokazov, marveč so samo indicije. Porotniki so po kratkem resumeju vprašanje glede vloma pri Vinkotu Janu v Gorjah soglasno potrdili, tatvino pri Starku na Bledu z 9 glasovi zanikali, potrdili pa so vprašanje, da je prešla možu tatvina v navado z 12 glasovi, da je žugal sodnemu slugi Ludvigerju in posestniku Noču z 9 glasovi, in z 12 glasovi, da je nosil samokres brez dovoljenja. Ambrožič je bil obsojen na 8 let težke ječe in mora plačati Janu 10.549 Din in vse druge stroške. Obtožencem je prijavil vzklie, češ, da obtožene tatvine ni izvršil.

Vlom pri Lovšinu v Gradišču v Ljubljani. Okoli 11. ure se je pričela obsežna razprava proti vromilem in soudeleženecem tatvine v znani Lovšinci gostilni na vega Gradišča in Hilslerjeve ulice. Obtoženci so: Ivan Sitar, roj. 1896, sodno ločen zobotehnik, njegov brat Lovro Sitar kontrolist oboja iz Ljubljane za Gradom št. 1, Rihard Kernc r. 1897, dimniškarski pomočnik, Tržaška cesta 2, Ivan Skapin, ključavničar Ljubljana, Gospodarska cesta in pa Stanko Jereb, čevljarški pomočnik, Ljubljana, Dolenjska cesta. Vsi obtoženci so bili že preje kaznovani radi raznih deliktov.

Vlom so izvršili takole. Par dni preje so se dogovorili glede vloma na sestanku za Narodnim domom, da bodo izvršili omenjeni vrom, od katerega so si obljubljali velik plen, katerega so tudi res napravili, toda zgodilo se je pri njih po staro uveljavljenem reku, da je lažje ukrasti, kot pa plen skriti in vnovičiti. Izvršili pa so vrom »takole«. V hišo bi bil moral iti prvotno Kernc, ki pa tega ni hotel storiti, češ da za Lovšinski predobro pozna. Zato je šel prvi v hišo Ivan Skapin. Odprl je kuhinjska vrata z vitrihom. Za njem je šel Lovro Sitar. Ko sta prišla do sobnih vrat, jih nista mogla odpreti s vitrihom, ker so bila zaklenjena z Wertheimovo ključavnico. Jereb je odprl vrata s silo. V sobo sta vlomila Ivan Skapin in Lovro Sitar in izvršila tatvino. Ivan Sitar in Rih. Kernc sta stazila spodaj na ulici.

Plen. Kmalu po vromu sta prinesla L. Sitar in Skapin iz stanovanja veliko zeleno skatlo in dve črni skatli, nakar so šli vsi skupaj k Kerncu na stanovanje, kjer so skrili svoj plen v kleti za deskami. Nato so odšli v Trplincevo gostilno. Pokradli so: 2 zlati ovratni verižici s slatim obeskom in dijamantom, zlatu uro, zlato zapesnilico s dijamantom, zlato brošo, 6 srebr. kavčnih žlic, 36 kosov jedilnega orodja, niklasto žepno uro z zlato verižico in več srebrnega jedilnega orodja. Končno so pobrali še 17 srebrnih kron, 1 goldinar in 1 petkronski novček. Obtoženci so že v preiskavi vlom v bistvu priznali. Zaslišan je bil prvi Stanko Jereb, ki jako drastično opisuje, kako so izvršili vrom in sicer približno po opisu v obtožnici.

Usodni gumb. Med vromom je izgubil Skapin gumb od sukne. Že na povratku od vloma ga je pogrešal in se je zelo ustrašil. Prijatelj je pravil, da je izgubil gumb in da ga radi tega lahko ujamejo. Prijatelj mu je odgovoril: »Ne boj se, gumba ne najdejo!«. Ravno ta usodni gumb pa jih je izdal in spravil celo družbo na obtožno klopo. Zasliševanje je jako živahno, dvorana nabito polna. Senatu predseduje viš. svet. dr. Katsar. Votanta sta svet. Korčič, sodnik Kenk, držav. pravnik dr. Mastnjak. Zagovorniki pa dr. Pirc, dr. Švigelj, dr. Pegan, dr. Vodusek, Božidar in dr. Stare. Obravnava bo trajala bržkone pozno v noč.

Gospodarstvo.

—g Novosadski blagovna borza 2. jun. Na produkti borzi notirajo: Pšenica baška 79-80 kg, 2% 297.50-300; oves baški 285; koruza baška 227.50-230; za junij 232.50; za julij in avgust 242.50. Cene moka so ostale neizpremenjene. Celokupni promet je znašal 100 vag., od tega največji del koruze. Tendence je bila slaba.

—g Dalmatinski vinogradniki so pričeli 1. junija v Šibeniku veliko javno zborovanje, na katerem so protestirali proti sedaj veljavnemu vinogradniškemu zakonu, ki nalaga vinogradnikom velike davke. Dalmatinski vinogradniki zahtevajo: 1.) da se prodaja vina oprosti vseh taks. 2.) da se tudi prodaja zganja oprosti vseh taks. 3.) da se omogoči brezplačno prevažanje vina po vseh železniških in podjehtih, katere subvencionira država. 4.) da se v bodoče v narodno skupščino volijo samo tisti, ki vnaprej svečano izjavijo, da bodo podpirali vinogradniške zahteve dalmatinskih seljakov.

—g Zakon o radnjama, oz. njegov načrt ima izdelati posebna interna komisija, ki jo je imenovalo ministrstvo trg. in industrije in v katero je poklican iz odloženja v Ljubljani dr. Fran Rataj. Komisija začne takoj te dni svoje delo, s čimer se za našo celo državo ustvari novi enotni obrtni red in zakon.

—g Statistika avtonomnih doklad. Finančna delegacija objavi v št. 50. »Uradnega lista« z dne 5. t. m. dodatek k statistiki avtonomnih doklad, iz katerega so razvidni zneski, ki so bili za posamezne avtonomne zastope za leto 1922 in 1923 predpisani na dokladah, dočim so bili v prvotni statistiki izkazani samo odstotki. Obe objavi kupaj nudita torej popolno sliko statistike avtonomnih doklad. V celici Sloveniji je znašala odmerna podstava doklad (državni davki) za leto 1922 Din 8.495.538, za leto 1923 Din 11.073.283; celokupna svota predpisanih doklad pa za leto 1922 Din 18.335.807, za leto 1923 pa Din 32.081.421.

—g II. Izredni občni zbor Ljubljanske borze za robo in vrednoto, z že objavljenim dnevnim redom se vrši na dan 6. junija 1924 ob 17. uri v borznih prostorih, Ljubljana. Kongresni trg št. 9. I. nadst. Predmetni občni zbor je sklepel ne glede na število prisotnih članov.

— DOBAVE. (Podatki v trg. zbornici v Ljubljani.) — Dobava oves. Pri intendanturi Dravske div. oblasti v Ljubljani se vrši 2. junija direktna pogodba glede dobave 500.000 kg ovesa. — Dobava kruha. Pri komandni mestu v Slov. Bistrici se vrši 11. junija ofertalna licitacija glede dobave kruha. — Dobava krušne moke. Pri intendanturi Dravske div. oblasti v Ljubljani se vrši 10. junija ofertalna licitacija glede dobave 500.000 kg krušne moke (tipa 80%). — Dobava sirskih metelj. Pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici se vrši 14. junija ofertalna licitacija glede dobave 5000 komadov sirskih metelj. — Dobava papirja. Pri upravi drž. monopolov v Beogradu se vrši 18. junija ofertalna licitacija glede dobave 183.000 kg belega papirja v bobinah.

—g Dobava jermenov za transmisije. Pri ravnateljstvu drž. železnice v Beogradu se bo vršila dne 20. junija ofertalna licitacija glede dobave nemških jermenov za transmisije. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobava koksa, kositra in železa. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 20. junija ofertalna licitacija glede dobave 30 ton angleškega koksa, 3 ton čistega kositra za legure in 15 ton sivnega železa za livanje. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Dobava. Direkcija drž. železnice v Ljubljani razpisuje dobavo 20 komadov plošč (volle Radscheiben). Ponudbe do 10. junija. Pogoji pri ekonomskem odelenju Direkcije drž. železnice v Ljubljani.

— Dobava blagaj. Pri upravi drž. monopolov v Beogradu se vrši 18. junija ofertalna licitacija glede dobave 32 komadov blagaj. (Panzere).

Turistika in sport.

Lahkoatletski miting Jadran-Primorje.

SK Jadran in SK Primorje sta priredila v soboto in nedeljo lahkoatletski miting, katerega sta se udeležila tudi SK Ilirija in Lask. Rezultati v soboto so bili sledeči:

Tek 100 m: Valtrič (Primorje) 11 sekund. Valtrič je s tem postavil nov jugoslovanski rekord.

800 m: Persche (Ilirija) 2:18.3.

1500 m: Persche (Il.) 4:47.

Štafeta 4x100 m: Primorje 47.2 (slov. rekord).

Pešhoja 10 km: Skrajnar (Prim.) v 1:35.1.

Škok v višino z zalotom: Štrekelj (Il.) 1.48 m.

Škok ob palici: Štrekelj (Il.) 2.53 m.

Met disk: Sever (Jadran) 29.8 m.

Met koplja: Orehek (Il.) 39.2 m.

Miting se je nadaljeval v nedeljo in so bili doseženi sledeči rezultati:

Tek 200 m: (3 tekmo.) 1.) Valtrič (Pr.) 24.1, 2.) Živanović (Lask), 3.) Gruntar (Lask).

Met krogel: (6 tekmo.) 1.) Vukmanović (Lask) 9.95 m, 2.) Rovani (Pr.) 9.27, 3.) Kacado (Pr.) 9 m.

Tek 400 m: (6 tekmo.) 1. predtek: 1. Koch (Pr.) 56.7, 2. Umek (Lask), 3. Persche (Il.) — II. predtek: 1. Urbančič (Lask) 62.2, 2. Pegan (Lask), 3. Persche (Il.).

5.000 m: 1. Deržaj (Il.) 18:3, 2. Čuk (Jadr.), 3. Kristan (Jadr.).

Škok v daljavo z zalotom: 1. Perpar (Pr.) 5.58 m, 2. Gruntar (Lask) 5.33, 3. Rovani (Pr.) 5.25.

Troskok: 1. Gruntar (Lask) 10.70, 2. Kandare (Lask) 10.52, 3. Tomažič (Il.) 9.90.

OLIMPIJADA V PARIZU.

— Pariz, 3. junija. Rezultati včerajšnjih nogometnih turnirja so bili švica: Italija 2:0 (0:0). Holandska: Irska 1:1. — Tekma je ostala neodločena kljub podaljšanju 2x15 minut.

— Motoklub Slovenija poziva vse člane, ki se nameravajo udeležiti motokloki. dirk dne 8. in 9. v Zagreb, da se zanesljivo udeležijo sestanka dne 4. t. m. (varode) na na vrtu pri »Lova« ob pol 9. zvečer. Ob 8. uri istotam odborova seja. Odbor.

— Split. Hajduk: Verein für Rasenspiele (Mannheim) 1:2 in revanža 4:1.

— Subotica. Bačka: Beogradski SK 3:1.

Društvene vesti.

— Mestno Udruženje Ferijalnega Saveza v Ljubljani priredi v soboto, dne 7. t. m. nabiralni dan, katerega čisti dobiček je namenjen gradbenemu fondu istega Udruženja. P. n. občinstvo se tem potom naproša, da se polnoštevilno odzove klicu našega dijaštva s tem, da v čim večji meri prispeva k gmetnemu uspehu prireditve.

— Podmladek Rdečega Kriza v Ljubljani priredi v dnevi 7., 8. in 9. junija t. l. v prostorih I. dekliske meščanske šole pri sv. Jakobu razstavo dekliskih in dekliskih ročnih del, katere so izgotovili člani Podmladka R. K. na ljubljanskih osnovnih in meščanskih šolah. Razstava bo odprta v soboto 7. t. m. ob 3. uri popoldne. Vsi razstavljeni predmeti bodo po nizkih cenah na prodaj, na kar posebej opozarjamo cenjene obiskovalce razstave. Izkupilec porablje Podmladkarji v dobrodelne namene in sicer predvsem v podporo bolnim in revnim soudecem.

— Društvo finančne kontrole v Ljubljani. Redni občni zbor se vrši dne 8. junija t. l. ob 9. v Ljubljani v veliki dvorani Mestnega doma. Ministrstvo financ. gener. dir. posr. por. je prenovljeno vporabo objav sa brezplačno vožnjo po železnici, pač pa se bo izposlovala za udeležence polovična vožnja, proti izkazu s člansko izkaznico-pri izhodni postaji in to v dnevi ob 6. —10. junija t. l. Opozarjamo gg. tovariše naj vseh listkov v Ljubljani ne oddajo, ker bodo veljali tudi za obratno vožnjo. Ker prisostvujejo zborovanju tudi delegati sekci celotne kraljevine, vabimo na sigurno udeležbo.

— Društvo najemnikov za Slovenijo v Ljubljani objavlja, da se seja dne 4. junija t. l. ne vrši v Mestni dvorani, ampak v mestni p. o. svetovalnici magistrata ob 20.

Darila.

Uprava našega lista je prejela: Za C. M. D. Din 50, katere je daroval G. Anton Brodnik, učitelj v Kostanjevici.

Za društvo slepih Din 200, darovanih po rodbini: Bonač v počastje spomina na umrlo gospo Ivano Kastelic ter Din 400 od G. Mr. P. Sušnika, lekarnarja v Ljubljani, v počastje spomina gg. Vinko Majdica, veleindustrialca v Kranju in Ph. Mr. Friderika Baccarela divnega lekarnarja v Postojni. Iskrena hvala!

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 4. junij. Sprejeto ob 13. Devize: Curli 14.64-14.74, Pariz 430.50-435.50, London 358.50-361.50, Trst 360-363, Praga 242¹/₂-245¹/₂, Curli 14.64, 14.74 — Valute: dolar 81.75-82.75, lira 356.50-359.50.

Efekt: 7% inv. pos. 1921 65.50-66. 2% drž. renta za ratnu šetu 139-140, Centralna banka 36-39, Hrv. esk. banka 131.50-132.50, Kreditna banka Zgb. 126-127, Hipot. banka 67-68.50, Jugobanka 118-120, Praskedion 910-915, Slavenska banka 110-115, Eksploatacija 125-126, Drava d. d. Osijek 320-350, Sečera Osijek 1145-1150, Isis d. d. 60-65, Nihag 101-104, Outman 845-852.5, Slavonija 106-108, Str. tovarne 150, Trboveljska 550-605, Union paromlin 700-720.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curli. 4. junija. Danajša borza: Beograd 6.878, Praga 16.633, Newyork 568.75, London 24.98, Pariz 39.235, Milan 24.75, Dunaj 0.007985, Amsterdam 212.50.

— Trst. 4. junija. Predborza: Beograd 27.65-27.75, London 99.10-99.30, Pariz 118-118.25, Newyork 22.95-23.05, Curli 403-405, Dunaj 0.0321-0.0323, Praga 67.25-67.50.

— Danaj. 2. junija. Devize: Beograd 853-857, London 306.600-307.600, Milan 3094-3106, Newyork 70.935-71.185, Pariz 2632-2648, Praga 2080-2090, Curli 12.475-12.525. — Valute: dinar 849-855, dolar 70.460-70.660, lira 3100-3120, ševka krova 2062-2078.

Nainovejša poročila.

DOGODKI NA ROMUNSKEM.

— London, 3. junija. (Izv.) Iz Bukarešte javljajo »Central News«, da je general Avarescu stopil na čelu 50.000 kmetov ter z njimi vkorakal v mesto, da izsili odstop sedanje vlade Bratianu. Avarescu očita predsedniku vlade korupcijo in nemožnost, da vodi državno politiko, osobito kar se tiče državnih financ, oziroma državnih dolgov.

DVOBOJ MED GIUNTO IN GENERALOM BENCIVENGO.

— Rim, 4. junija. (Izv.) Častna zadeva med generalom posl. Bencivengo in podpredsednikom zbornice Giunto se bo rešila potom orožja. Ker je general Bencivenga še bolan na roki in ni zmožen rabiti orožja, je zadeva preložena na nedoločen čas.

POLOŽAJ V FRANCIJI.

Millerand pred padcem.

— Pariz, 4. junija. (Izv.) Jutri, v četrtek se definitivno reši sestava nove Herriotove vlade. Rešeno bo tudi najbrže vprašanje odstopa predsednika republike. V petek ali soboto se predstavi nova vlada parlamentu. Zbornici se predtudi Millerandova spomenica. V tem slučaju se morajo vršiti volitve novega predsednika republike v smislu ustave v teku 48 ur in bi se na ta način imele vršiti v nedeljo ali zadnji čas v ponedeljek. Kot najresnejša kandidata za predsednika republike sta Painleve in Doumergue, slednji ima precej zaslombe v krogih desnice.

— Pariz, 4. junija. (Izv.) Politični krogi razmotirajo vprašanje sestanka Macdonald »Herriot«. Smatrajo, da se sestanek vrši takoj po sestavi vlade, in sicer v mestu, ki bi bilo na polovico

prti med Londonom in Parizom, v mestu Boulogne sur le mar.

ANGLEŠKA PARLAMENTARNA KONTROLA V ZUNANJI POLITIKI.

— London, 4. junija. (Izv.) Šest članov poslanske zbornice predloži zbornici vazen predlog, ki ga je podpisalo 114 članov vseh treh parlamentarnih skupin in ki zahteva kontrolo nad vsemi z inozemstvom sklepajočimi se pogodbami. Razprava o tem predlogu se vrši te dni. Predlog zahteva, da se ne sme noben diplomatski sporazum, osebujoci državne obveznosti ali bremena, skleniti s tujo državo ter da se ne sme nobena konvencija skleniti za vojaške priprave z generalštabi tujih držav, če za to ni posebnega dovoljenja od parlamenta. Če parlament sprejme ta predlog, bo morala vlada o tem obvestiti vse tuje države, ki so z njo vezane po pogodbi, in Društvo narodov. Predlog je v prvi vrsti naperjen proti sistemu tihih ratifikacij, ki ga je začela izvajati laburistična vlada v gotovih slučajih.

POTOVANJE ITALIJANSKEGA KRALJA NA ŠPANSKO.

— Rim, 4. junija. (Izv.) Danes ob 9.45 dopol. sta kralj in karlica s prestolonaslednikom Umbertoom odpotovala s številnim spremstvom v vojno pristanišče Spezi. Obenem z njima je potoval minister mornarice Thaon de Revel. — Kralj potuje na vojni ladji »Dante Alighieri« na posete k španskemu kralju v Madrid. Kralja spremljata dve vojni ladji »Cavour« in »Doullo« ter 6 torpedovk. S kraljem potuje tudi španski poslanik v Rimu.

EMONA-BAR

NOVI IZBRANI PROGRAM

OTVORITEV BARA OB 19.30. uri.
ZACETEK PROGRAMA OB 20. uri.

JAN FIALA,
kavarnar in restavrador.

3796

To in ono.

UBIJAJTE MUHE, KER PRENAŠAJO BOLEZNI!

Sedaj je pravi čas, da se začne uspešna borba proti muham. Muhe ne spadajo v hišo. Roj muh v hiši je znak nesnažnosti in kulturne zaostalosti. Radi svojih običajev je muha najbolj odurna žuželka, s katero človek prihaja v dotiko. Zaraja se v nesnaži in živi in se redi v nesnaži vse nadaljne dni svojega življenja; zapušča jo le, ko vdira v stanovanja, da okuži človeku njegovo hrano in širi bolezn. Hišna muha je vztrajen požeruh, ali njena paša je precej počasna. Lazi po jedilih in na teh izletih utegne nositi s seboj, zlasti na kocaah svojih nog, klice nalezljivih bolezni, jajčeca parazitov in organsko nesnažo. Ko muha poseti vašo mizo, odlaga to nevarno snov na vašo hrano. Ako gre taka okužena hrana v želedec, se utegne razviti kaka nevarna bolezen.

Letokrog hišne muhe ni obsežen. Morja redkokdaj odletata dalje kot pol milje od svojega vališča in običajno ostane dve do tri sto metrov okoli kralja, kjer se je zarodila. Kjerkoli so muhe, lahko sklepamo, da so se zaradile v najbližji okolici.

Kjer se muhe lahko svobodno gibljejo med straniščem in jedilno mizo, utegnejo okužiti vsako vrsto hrane. Zlasti mleko je dostikrat predmet takega okuženja in našlo se je večkrat, da so epidemije tifusa in legarja imele svoj priček v mlekarah, ki niso bile preskrbljene s potrebnimi sredstvi za odstranitev odpadkov. Hrana, ki jo kupite v prodajalni, prenapolnjeni muh, utegne biti okužena in ako jo jeste surovo, more direktno povzročiti kako bolezen. Tudi kuhana hrana utegne biti okužena po skuhanju. V tem tiki velika nevarnost za zdravje. Torej vzlic vsaki pažnji, ki jo individualno lahko obračamo na nevarnost okuženja s strani muh, smo vendarle podvrženi infekciji legarja radi nemarnosti drugih. Radi tega je zatiranje muh zadeva, za katero mora skrbeti vsa družba in je torej stvar javne higijene. — Druga jako navadna infekcija, ki jo muha prenaša, je poletna driska (diarhea). Ta bolezen se bolj poprijema otrok, ali tudi odrasli so ji podvrženi.

KAKO NAJ SE IZNEBIMO MUH?

Naj bolj uspešen način zatiranja muh v celici sosesčim je organizirati in nadaljevati kampanjo v to svrho. Le potom skupnega prizadevanja vseh stanovalcev in zdravstvenih oblasti in organizacij je mogoča popolna iztrebitev muh. S tem ni rečeno, da je prizadevanje in snaga poedinca podrejene vrednosti, marveč le da bi bilo treba smatrati iztrebitev muh za vprašanje, ki se ga moramo lotiti v celoti. Najprej treba uničiti vsa zarijališča muh; brez tega koraka vse drugo nič ne pomaga. Zato moramo paziti na čistoto. Treba preprečiti kopičenje odpadkov in smeti in skrbeti za

pravilno odpravo istih. Že mali kupček smeti utegne služiti kot zarijališče neštivila mušnih ličink (larv); iz tega je razvidna velika važnost snage. Vse hišne smeti moramo spravljati v posode, kamor naj ne prodira nič zraka ni voda; posode morajo biti tesno zaprte ali pokrite, tako da ni muhe ni druga golazen nima pristopa do smeti. Kopčenje smeti okolo hiše je krivo, da se muhe zaredo. To velja tudi o lavnih smetiščih. Neomrežena hiša in neobvarovano stranišče izven hiše ustvarjata nevarnost, ki je nobena družina ne bi smela prezreti. Mreže na oknih seveda ne zadržijo vseh muh, ali večina ne more v hišo in nevarnost bo za toliko manjša. Vsaka soba v hiši bi morala biti omrežena; ako ni mogoče omrežiti vseh sob — pa vsaj kuhinja in obednica naj bo opremljena z mrežami. V slučaju bolezni treba zlasti obvarovati spalnico, kjer bolnik leži, posebno ako gre za kako nalezljivo bolezen. Na kmetih treba zlasti paziti na biev in mlekarno. Muh ne bi smelo biti v prodajalnicah, pekarnah in v drugih prostorih, kjer se hrana pripravlja. Kjerkoli je navada postavitve mreže na okna in vrata, naj služijo mreže ne le proti muham, temveč tudi proti komarjem. Od snovi, ki so strupene za muhe, je morda najbolj primeren formalin. Naj se pomeša v štirideskrat večjo količino vode in preteti v skledice, ki naj se postavijo vse okolo hiše; istočasno naj se odstranijo vse druge tekočine. Ako muhe tekem nekoliko ur nimajo pristopa do drugih tekočin, se naplijele te razstopine in pocrkajo. Prilepljivi mušni papir pomaga zatirati muhe, dasi ni pravzaprav znak dobrega gospodinjstva. Ubijanje z batom ne zadoštuje za odpravo muh. Navadno se pobija muhe začne v poznejši sezoni, ko jih je že vse polno in more lov na muhe le neznačno znižati njih število. Boljše bi bilo, ako to storimo takoj spomladi, ko je muh razmeroma še malo. Ako bi ljudje vporabljali takoj ob začetku mušne sezone ves onaj napor proti muham, ki ga rabijo kasneje in bi zlasti pazili na takojšnje uničenje vse nesnaže in smeti tekem vsega leta, bi muhe večinoma že davno izginile iz človeških bivališč.

★ ★ ★

• Poljski židje so se selili v Palestino. Te dni je odpotovalo iz Varšave v Palestino več sto židovskih rodbin. Na kolodvoru se je zbralo nad 30.000 židov, da se poslovijo od svojih rojakov. Med poljskimi židji je opakiati čedalje večjo agitacijo za izselitev v Palestino. Jeseni se namerava izseliti v Palestino večja množina židov.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Za birmo
Ure od dinarjev 100— naprej
Srebrnina
Zlatnina
Cene oglejte si v izložbah
F. Čuden Ljubljana
Prešernova
Selenburgova 7

Darujte za „Sokolski Tabor!“

Ferdo Primožič

parketar in mizarar mojster
LJUBLJANA, Trnovski pristan št. 4
se priporoča za dobavo in polaganje hrastovih in bukovih parketov, popraviljanje in struženje starih podov in vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela. 3801

Se vedno
10 do 20 % popusta
A. Šinkovec nasl.
K. SOSS, Ljubljana
Mestni trg št. 19.

3800

Porti neizmerne žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mati, stara mati, tašča in teta, gospa

Elizabeta Klobčaver

danes, 4. junija ob eni po kratki, mučni bolezn, previdena z zakramenti sv. vere, v starosti 69 let, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v četrtek, dne 5. junija ob pol 6. popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta 19, k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 4. junija 1924.

Žalujoči ostali.

3798

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naša nadvse ljubljena, dobra soproga, skrbna mama, stara mama, tašča, gospa

Marija Turk roj. Mihevc

danes po dolgem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, za vedno zapustila.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 5. junija 1924 ob štirih popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi sv. Petra.
Ljubljana-Trbovlje, dne 3. junija 1924.

Ivan Turk, blok. sluga drž. žel., soproga. — **Ivan**, postajenačelnik, **Marija** poroč. **Gajšek**, **Aljoš**, upravitelj, otroci. — **Vilka Turk roj. Koschell**, snaha. — **Jenko Gajšek**, trgovec, zet. — **Magda**, **Anda**, **Vladimir**, **Majdica**, vnuki.

BOTRI, POZOR!

ZA BIRMO!

Najboljše in najcenejše obleke za birmance v vseh velikostih in največji izbiri Vam nudi priznana solidna trdka

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

DVORNI TRG 3

V zalogi angleško in češko sukno, elegantni modni vzorci, razno moško perilo in drugo manufakturno in modno blago po konkurenčnih cenah.
Lister v vseh barvah, dalje surova svila, platno, panama rips, itd. za obleke v ogromni izbiri.
Blagovolite si ogledati zalogo! 3779

Blagovolite si ogledati zalogo!

„Color“,
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC. Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

STEZNIKE

(moderco)
po životni meri priporoča
Ana Hutter
Dunajska cesta 6-II
v hiši lekarnice Piccoli.

Abadie

Glavna zaloga cigaretnega papirja
in vseh vrst
ovojnega papirja.

A. LAMPRET,
Ljubljana, Krekov trg 10
3338

Najlepša
in najcenejša
birmanska darila

se dobijo pri stari trdki
I. Somnitz, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

Lep črn
premog

s 4000 do 5000 kalorij franko
Ormož, tona po 300 Din,
prodaja Slovenska pre-
mogokopna družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Nova zaloga
B. S. A.

MOTOCIKLOV

vseh tip dospel
Jugo-Auto d. z. o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 36

Za birmo

nudi
ure, srebrnino
in zlatnino

najceneje v veliki izbiri
Ivan Pakiž
Ljubljana, Stari trg 20

Edino prave „Gaiser“-čevlje
in louske čevlje dobite le v
novu urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer
Ljubljana 3396
Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst
čevljev po meri in vse vrste tržnih
čevljev. — **Trgovci popusti!**
Cene solidne! Postrežba točna!

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

Službe

Plačilni natakak
se sprejme takoj v »Na-
rodni kavarni«. 3790

Več zidarjev
(dobrih) se sprejme ta-
koj. — Zglasiti se je: Ce-
sta na Gorenjsko želez-
nico št. 22. 3784

Potnika,
v Sloveniji dobro vpelja-
nega — sprejme takoj
trdka — **Henrik Kenda,**
Ljubljana. 3676

Potnik,
dobro vpeljan po vsej
Sloveniji, išče zastopstva
pri dobri firmi proti pro-
viziji event. stalni plači.
— Ponudbe pod »Potnik
3792« na upravo »Slov-
skega Naroda«.

Šiviljo,
le prvovrstno moč z
daljšo prakso in splošnim
znanjem v krojenju —
sprejme takoj za stalno
in pod najugodnejšimi
pogoji modni salon.
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 3767

Perfektneha ku-
harja ali kuharico
potrebuje oficirska me-
naža v Banjaluki. Stano-
vanje, hrana, razsvetljava
v naturi ter plača po
pogodbi. Mesto stalno.
Samo resni reflektanti
se naj javijo. Spričevala
s ponudbo je poslati di-
rektno oficirski menaži
z označenjem točnega
naslova reflektanta. 3746

Prodaj

Les na panju
(100 m³) v Bohinju se
proda. — Ponudbe pod
»Stavbni les 3748« na
upravo »Slov. Naroda«.

Otroški voziček,
dobro ohranjen, se pro-
da. — Vpraša se: Spod-
nja Šiška, Knezova ulica
št. 54 (podstrešje). 3799

Automobil,
štirisedežni — znamke
»Puch« 9/23 HP, zelo
dobro ohranjen, se pro-
da. — Ljubljana, Trža-
ška cesta 45. 3739

Naprodaj
stojč. bencin-motor 6
HP, trčna žaga (Band-
säge), univerzalni stroj
za mizarstvo obrt, ves v
dobrem stanju — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 3782

Pisalna miza,
kompletna velika železna
postelja in ogleda-
lo 65 x 115 cm — na-
prodaj. — Lavrič, Se-
lo, Selska ulica 43, pošta
Moste. 3794

Kupim

Išče se priklopni
voz za avto
od 3 do 5 ton. — Ponud-
be na: Ljubljana I, po-
šti predal 45. 3787

Okrogel les,
hlode vseh vrst lesa in v
vsaki množini — kupuje
po najvišjih dnevnih ce-
nah parna žaga V. Scag-
netti, v Ljubljani (za go-
renjskim kolodvorom). 3701

Bukova drva!
Kupi se večja partija ce-
panic la brez okroglic,
popolnoma suhih,
sečnja 1. 1923, kakor se
zahtevajo za Švico; —
večja partija popol-
noma suhih bukovih
drv, mešana z okroglica-
mi do 20 % in več; —
popolnoma suha hrasto-
va eksportna drva. — Po-
nudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Eksport-
na drva/3766«. 3795

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5—

Stanovanja

Zamenjam
stanovanje
(dve sobi s kuhinjo) za
4-5 tednov z istovred-
nim stanovanjem (če
mogoče z vrtno) kjer-
koli na Gorenjskem. —
Morebitne ponudbe je
nasloviti pod »Radovlj-
ca/3789« na upravo »Slov.
Naroda«.

Posojila

50.000 dinarjev
posodim proti dobri ga-
ranciji ali na hipoteko za
eno leto. — Ponudbe z
navedbo garancije in ob-
resti na upravo »Slov-
skega Naroda« pod »Po-
sojilo/3788«. 3782

Lokali

Iščem lokal
ali trgovino v mestu ali
na deželi. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »št. 3755«. 3792

Trgovski lokal
v Ljubljani na prometni
cesti se išče za takoj. —
Ponudbe pod »Nujno
3773« na upravo »Slov.
Naroda«. 3745

Nepremičnine

Hiša in zemljišče
v Kočarih št. 36, pošta
Mozelj, se proda za 90
tisoč kron. Hiša sestoji
iz dveh sob, kuhinje, kle-
ti in hleva ter hišne
opreme; zemljišče obsega
osem parcel in štiri lepe
njive, obdelane s koruzo
in krompirjem. 3795

Zaman se trudite
s prodajo vil, stanovanj-
skih, trgovskih in obrt-
nih hiš, kmetijskih pose-
stev, graščin, žag, mli-
nov, stavbnih parcel itd.,
ker kupci se oglašajo
stalno le pri »Poseste«,
Realitetna pisarna, d. z.
o. z., Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 24. 3770

Razno

Trboveljski
premog in drva
dobavlja
DRUŽBA ILIRIJA
Ljubljana
Kralja Petra trg št. 8.
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220. 272

»Wertheim«
blagajne
priporoča — Ljubljanska
komerc. družba, Ljublja-
na, Bleiweisova cesta 18.
3476

Gostilničarjem
in restavratorem
se priporoča za nakup
papirnih servietov trd-
ka M. Tičar, Ljubljana.
3592

Kdor hoče graditi
kakršnokoli stavbo po
znižani ceni, naj piše po
pismene informacije na:
Dragotin Korošec, Reči-
ca ob Paki. 3776

Drva,
bukove in hrastove od-
padke od parketov do-
stavljajo po nizki ceni na
dom — parna žaga V.
Scagnetti v Ljubljani (za
gorenjskim kolodvorom).

Ia trapistovski sir
polnomasten, la čajno
maslo — nudi po povolj-
nih cenah in s hitro po-
strežbo mlekarstva Karlo
Laznički, Dežanovac,
Slavonija. 3745

Resnica je
in ostane, da napravi
najceneje in po najno-
vejšem kroju obleko
le — Ante Prezeli,
krojač, Gosposvetska ce-
sta 16. 3643

Sprejemam
vsakovrstno pokvarjeno
pohištvo in popravilo;
vrtno ograje in lope po-
pravljam strankam na
domu. — Pismene po-
nudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Pohištvo
3791«.

Jermena za cepe,
biče (gajzle), jer-
mena za čevlje, tržske
bičevnike, motvoz (špa-
ga), šmis, čevljarsko pre-
jo, čopiče za beljenje in
pleskanje ter razne krt-
če — kupite najceneje v
veletrgovini Osvald Do-
belc, Ljubljana, Sv. Ja-
koba trg 9. 3542

Veletrgovina
Osvald Dobelc,
Ljubljana, Sv. Jakoba
trg 9 — priporoča svojo
bogato zalogo raznega
discega in brivskega mi-
la, zobni prašek in pasto
»Kalonit«/Elida« ter vse
druge galanterijske pred-
mete po najnižjih cenah. 3540

Pozor!
Izdelujem lesno »strugar-
ske izdelke, OVALNE
OKVIRJE in vsa v to
stroko spadajoča dela po
konkurenčnih cenah. Za
cenjene ponudbe se pri-
poroča — HLUPIC K.A.
ROL, strgarski mojster,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 16. 3793

Vsakovrstna
ročna dela
vzamem v komisijsko
razprodajo v moji fili-
jalki na Bledu. — Naro-
čila je poslati na »Ate-
lje ročnih del« — Nika
Ziper, Kranj. Telefon
št. 31. 3774

BRACA PEC
DALE (SLAVONIJA)
povsem
zrela
na
skladišču
Ia zimska salama

Šentjanški premog

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah in za promptno
dobavo 3554

Prodajni urad šentjanškega premogovnika
AND. JAKIL, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

ELEKTRO motorji
Cene nizke. Zahlevajte cenik.
Vojnovič & Cie
Ljubljana — Dunajska cesta 22.

Važno za trgovce! Zahtevajte cenik!
GUMI za cepljenje trt

peronospora cevi, jamčeno novo blago kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.
Tovarniška zaloga!
Zdravko Kranjc, Celje.

Naročajte Slovenski Narod!

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Priporočamo na **veliko in malo**
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumb-
e, čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate,
srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.
Najnižje cene. Postrežba točna.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta 46
Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za pa-
lače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Zadnje novosti slamnikov
so ravno kar došle v
modnem salonu
Stuchly-Maske
LJUBLJANA — Zidovska ulica št. 3.
Popravila se točno izvrše:
Zlatni klobuki vedno v zalogi.
Cene primerno nizke.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 18,300.000—

∴ Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje ∴

Brzojavlj. Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

POPURZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPozITURE:

Konjice
Meža - Dravograd